

Maršal Tito je priredil svečano kosilo na čast predsednika rumunske vlade dr. Groze

Beograd, 9. junija (Tanjug):

Predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je priredil v soboto svečano kosilo na čast predsedniku rumunske vlade dr. Petru Groze in rumunskih gostov. Pri kosilu so bili navzoči predsednik rumunske vlade dr. Petru Groza, minister za zunanje zadeve g. Tatarescu, minister za prosveto g. Vojtek, minister za narodno gospodarstvo g. Dez, državni podsekretar pri predsedstvu vlade g. Bodnaros, rumunski poslanik v Beogradu g. Vjanu in ostali rumunski gostje.

Od Jugoslovancev so bili navzoči poleg maršala Tita predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar, podpredsednik Prezidija Moša Pijade, Ljiljak Lakus, Josip Rus in Dimitar Vlahov, podpredsednik vlade Edvard Kardelj in člani zvezne vlade, predsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Srbije dr. Siniša Stanković, predsednik vlade LR Srbije dr. Blagoje Nešković, načelnik generalštaba generalštabant Koča Popović in drugi.

Med kosilom, ki je potekalo v prijetnem razpoloženju, je maršal Tito pozdravil rumunske goste z naslednjim govorom:

»Gospod predsednik, gospodje ministri, dragi gostje in prijatelji!

Dozvolite mi, da vas v imenu vlade in v imenu jugoslovanskega naroda najpriljubljeneje pozdravim in vas ob tej priložnosti prepračam, da gojijo jugoslovanski narod velike simpatije do prijateljskega rumunskega naroda. Pri nas, tako naša vlada kakor naši narodi, sledijo z veliko pozornostjo in simpatijami naporom, ki jih delate vi in vaš narod, da bi si opomogli od vojnih upostojenosti in da bi zgradili svojo državo na novih temeljih resnične ljudske demokracije. Nas zanima to zaradi tega, ker med Jugoslavijo in Rumunijo ni bilo v preteklosti nikoli kakšnih večjih spopadov ali nesoglasij. Razume se, da se za ustvarjanje nove Jugoslavije in ustvarjanjem preporočene Rumunije ustvarjajo tudi boljši pogoji za vzpostavitve še tesnejših, še bolj prijateljskih odnosov, ustvarjajo se pogoji za še tesnejšo politično, ekonomsko in kulturno sodelovanje. To odgovarja — jaz sem prepričan — ne samo težnjam jugoslovanskih narodov, ampak prav tako tudi rumunskemu narodu, mi pa smo — gospod predsednik in gospodje ministri — dolžni, da te težnje naših narodov uresničimo. Poglobiti in utrditi naše odnose, ustvariti ekonomsko in politično sodelovanje in obenem ustvariti stabilnost ter omogočiti našim narodom mirni razvoj pomeni velik doprinos k utrditvi mira na svetu, zmagi miru nad vojnimi hujškami.

Rumunija in Jugoslavija imata takšen gospodarski položaj, da morata ustvariti takšno sodelovanje, ki bi omogočalo vse pojave, ki ju ovirajo v njenem razvoju. Ne bom se ukvarjal s podrobnostmi, ker to ni potrebno, toda vi veste, g. predsednik, da niti pri prvem našem srečanju takoj po vojni ni bilo takih elementov, ki bi ovirali, da se moremo danes ob priložnosti tega vašega obiska, ki ga z velikim zadovoljstvom sprejemajo naši narodi, razgovarjati o globljem sodelovanju. Naša dolžnost je, da ostvarimo težnje naših narodov.

Tudi ob tej priložnosti želim biti tolažni simpatiji, ki jih gojijo tudi naši narodi, naša vlada, mi vsi, do prijateljskega rumunskega naroda, da rumunski narod procveta tako kot to zasluži. Dvigam to čašo, gospod predsednik, na vaše zdravje in na zdravje vaših ministrov za srečo in blagostanje prijateljskega rumunskega naroda.

Na zdravico maršala Tita je odgovoril predsednik rumunske vlade g. dr. Petru Groza. Med drugim je dejal:

Sprejem predsednika rumunske vlade dr. Groze in zunanjega ministra Tataresca na beograjskem kolodvoru

»Gospod predsednik, gospod maršal, gospodje ministri, gospodje!

Gospod maršal je malo prej dejal, da med našima narodoma ni bilo nikoli nesoglasij. Naši narodi imajo isto pot in isto usodo. Približno pred 40 leti, pod Habsburgovci so Jugoslovani imeli isto usodo. Pred seboj vidim bora iz tega časa predsednika g. dr. Ribarja. Danes gremo po isti poti, ustvarjajoč novo demokracijo. Da uničimo ostanke fašizma moramo stati trdno ramo ob rami, tesno sodelovati eden z drugim.

Po tej vojni vidimo, da imperialistične tendence še niso izginile. Mi to vemo, smo pa prav tako prepričani, da se more s sodelovanjem vseh miroljubnih sil na svetu preprečiti uresničitev teh tendenc. Mi želimo to sodelovanje, mi gremo po isti poti, preprečevanja akcij sovražnikov miru in nikoli ne pozabljamo, da imamo sosed, ki grede po isti poti, po kateri stopamo tudi mi.

Spominjam se, ko se je prvi pojavilo ime Tito. Že od začetka smo spremljali borbo jugoslovanskih partizanov. Takoj smo opazili ime Tito in videli, da to ime ustvarja nove nade, podobno kapljici, ki postaja na svoji poti vse večja in postane na koncu val, ki vse očisti pred seboj, tako je tudi to ime postajalo vse večje in večje, dokler ni očistilo vseh pred seboj. Nekateri so tedaj govorili, da Tito ni, ali oboje on je tu in mi smo danes skupaj, da bi utrdili mir in demokracijo v tem delu Evrope. Mi se zavedamo težke borbe jugoslovanskih narodov in težke vloge, ki je stala

in stoji pred voditeljem vaših narodov. Mi danes vidimo, da se je borba jugoslovanskih narodov za osvoboditev spremenila v velik polet za obnovo in izgraditev vaše zemlje. V velikem delu, ki je bilo vloženo v obnovo Beograda od osvoboditve do danes, vidimo tudi veličino dela, ki se ustvarja v vsej Jugoslaviji. Ne moremo reči, da bi slični ustvarjalni polet zajel tudi našo mladino. Toda morda bomo tudi pri nas v delu za obnovo postopoma prišli do tega. Videli smo, kaj pomeni pri vas solidarnost in želimo vzeti za vzgled vaš način dela ter se zahvaljujemo za ta pouk.

Ne želimo izstopiti iz družine narodov, ki živijo v tem kraju. Ne želimo ustvariti samo platonskega prijateljstva z narodi, ki tukaj živijo, ampak želimo ustvariti popolno politično, kulturno in gospodarsko sodelovanje, da bi na ta način prispevali k ohranitvi miru in da bi nam in bodočim generacijam zagotovili mirne pogoje za plodovito delo. Ne bomo iskali naše sreče na oni strani oceana. Mi iščemo srečo z našo lastno silo, da bi ustvarili tim boljše hodočnice našim narodom. Stali bomo z rami ob rami z narodi v tem delu sveta v svrhu organiziranja in konsolidacije miru. Ako v tem uspejo, bomo preprečili bodočo vojno.

Dvigam to čašo na čast svobodne demokracije skupnosti jugoslovanskih narodov, na čast voditelju vaših narodov z maršalom Titom na čelu in vam želim uspeh pri delu za blagostanje vaših narodov.

Visoko odlikovanje predsednika dr. Groze in rumunskih ministrov

Beograd, 9. junija, Predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ribar Ivan je v navzočnosti podpredsednikov Prezidija Moša Pijade, Josipa Rusa in Dimitra Vlahova ter zunanjega ministra Stanoja Siniča izročil včeraj v svojem kabinetu visoka odlikovanja predsedniku rumunske vlade dr. Petru Grozi in ministrom

Na predlog predsednika ministrskega sveta FLRJ maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita je Prezidij Ljudske skupščine FLRJ odlikoval z redom za zasluge za narod I. stopnje predsednika rumunske vlade dr. Petra Groza, podpredsednika rumunske vlade in zunanjega ministra Georgeja Tatarescuja, ministra za industrijo in trgovino Georgija Deza, prosvetnega ministra Stefana Vojteka in ministra podtajnika pri predsedstvu vlade Emila Bodnarasa.

Ob izročitvi odlikovanj je predsednik dr. Ribar med drugim dejal:

»S tem, da odlikujemo vas s temi visokimi odlikovanji, hkrati odlikujemo tudi novo prerojeno demokracijo Rumunije in romunsko ljudstvo, ki ga zastopate. V imenu Prezidija vam iz srca čestitam ob tem visokem odlikovanju z željo, da bi naši narodi skupno delali pri velikih delih, ki nas čakajo v bodočnosti za nadaljnjo zgraditev miru in napredka naših narodov.«

Predsednik dr. Groza se je zahvalil za odlikovanje in dejal:

»Z velikim zadovoljstvom smo sprejeli ta odlikovanja, zavedajoč se, kaj predstavljajo. Zavedamo se, da se ta odlikovanja ne podeljujejo nam zaradi osebnih zaslug, ampak se pripenjajo na prsa ljudstvu, ki je v določenem trenutku znalo stopiti na isto pot kot jugoslovanski narodi, na pot demokracije in svobode. Storili bomo vse, da nadaljujemo to pot in nikoli ne bomo opustili boja za zgraditev trajnega miru, ki nam bo zagotovil bolj človeško življenje in nas obvaroval pred novimi vojnami. Zahvaljujemo se za ta odlikovanja in prosimo, da ste tolažni naše hvalečnosti pri maršalu Titu zaradi predloga da bi bili odlikovani.«

Brzobjavka maršala Tita kongresu Ljudske mladine Makedonije

Beograd, 9. junija (Tanjug). Maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je poslal kongresu Ljudske mladine Makedonije tole brzobjavko:

»Pozdravljam vas, delegate mladinskega kongresa in po vas vso mladino Ljudske republike Jugoslavije.

Vaš kongres ni samo registrator vaših zmag pri obnovi države, ampak boste sprejeli na njem odloke, ki vam bodo služili kot program za čim hitrejšo izgraditev vaše ožje domovine, Ljudske republike Makedonije, za izpolnitev petletnega plana.

Prepričan sem, da bo mladina Ljudske republike Makedonije, skupno z mladino ostalih naših ljudskih republik, častno izpolnila ogromne naloge, ki stojijo pred njo, za dobro vseh naših narodov. TITO.«

Imenovanje ministra za komunalne zadeve LR Slovenije

Predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko je 9. junija poslal predsedstvu Prezidija Ljudske skupščine LRS nastopno pismo:

»V tretjem odstavku člena 84. Ustave Ljudske republike Slovenije je predvideno kot posebno republiško ministrstvo tudi ministrstvo za komunalne zadeve. To ministrstvo doslej še ni bilo formirano. Pokazala pa se je nujna potreba, da se poslužimo določil naše Ustave in da organiziramo osrednji organ za vodstvo komunalnih poslov, predvsem za vodstvo komunalnega gospodarstva. Zaradi tega predlagam na osnovi točke 9. člena 4. Zakona o Prezidiju Ljudske skupščine LRS, da predsedstvo Prezidija imenuje za ministra za komunalne zadeve tov. Ivana Regenta.

Predsedstvo Prezidija Ljudske skupščine LRS je na seji dne 9. junija sprejelo predlog predsednika vlade in izdalo Ukaz o imenovanju tov. Ivana Regenta za ministra za komunalne zadeve LRS.

Tovariš minister Ivan Regent je dne 9. junija položil prisego Prezidiju Ljudske skupščine LRS v roke predsedniku Prezidija tov. Josipu Vidmarju. Prisegi so prisostvovali vsi člani predsedstva Prezidija, predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko in podpredsednik vlade tov. dr. Marijan Breclj.

Glavno mesto Ljubljana, dne 9. junija 1947.

Iz sekretariata Prezidija Ljudske skupščine LRS.

12. junija se bo začel tretji kongres Ljudske mladine Slovenije

V četrtek, 12. t. m., se začne v Ljubljani III. kongres Ljudske mladine Slovenije. Na te velike kongresne dni se je mladina Slovenije pripravljala dve leti, od svojega II. kongresa s tem, da je vlagala ogromne sile v obnovo in izgradnjo naše domovine, za njen vsestranski razvoj in napredek.

Ljubljana bo v kongresnih dneh pozdravila v svoji sredi delegate mladine iz vse Slovenije, kakor tudi odposlance mladine bratskih republik.

Ljubljancem, izkazimo svoji herojski mladini vso pozornost in skrb, priznanje za njeno dosedanje delo in zaupanje, da bo tudi v bodoče izpolnila zadane si naloge.

Pozivamo vse organizacije OF, da dajo Ljubljani tudi na zunaj slavnostno lice.

Svečano kosilo Prezidija Ljudske skupščine Jugoslavije na čast dr. Groze

Beograd, 9. junija. (Tanjug.) Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je priredil včeraj svečano kosilo na čast predsednika rumunske vlade dr. Petra Groze in ministrov, članov rumunske delegacije. Kosilo so se udeležili predsednik dr. Petru Groza, podpredsednik rumunske vlade in zunanji minister George Tatarescu, minister za industrijo in trgovino George Georgiu Dez, državni podtajnik pri predsedstvu vlade Emil Bodnaros, prosvetni minister Stefan Vojtek, rumunski veleposlanik v Beogradu Tudor Vianu in ostali člani rumunske delegacije.

V imenu Jugoslovancev so bili navzoči predsed. Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar, podpredsednik Prezidija Moša Pijade, Filip Lakus, Josip Rus in Dimitar Vlahov, predsednik zvezne vlade, maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj, ministri zvezne vlade Aleksandar Ranković, Milovan Djilas in Stanoje Sinič, predsednik planske komisije Andrija Hebrang, predsednik komiteja za kulturo in umetnost Vladislav Ribnikar, predsednik zveznega sveta Ljudske skupščine-FLRJ Vladimir Sinič, predsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Srbije dr. Siniša Stanković s podpredsednikom Protom Smiljanovićem, veleposlanik FLRJ v Bukarešti Dane Medaković, predsednik Izvršnega ljudskega odbora Beograda Ninko Petrovič in drugi.

Med kosilom je predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar naslovil tole zdravico na predsednika rumunske vlade:

Gospod predsednik! Dozvolite mi, da vas v imenu Prezidija FLRJ in v svojem imenu pozdravim kot predsednika vlade nove demokracije Rumunije. Zelja narodov Jugoslavije je, da bi se naši državi čim tesneje povezali kulturno in gospodarsko za obojestranski napredek, za utrjevanje demokracije in za ohranitev miru. V tesnem gospodarskem in kulturnem sodelovanju narodov Jugoslavije in Rumunije bomo lažje izpolnili naloge, ki stojijo pred našima državama, zlasti čez gre za obrambo demokracije in miru. čast in svobodo narodov in države.

Izkoriščam to priložnost, gospod predsednik, in dvigam čašo za napre-

dek in svobodo nove demokracije Rumunije in na vaše zdravje!

Na zdravico predsednika dr. Ivana Ribarja je odgovoril predsednik rumunske vlade dr. Petru Groza. V svojem odgovoru je predsednik dr. Groza dejal, da so za vedno minuli časi imperialističnega režima Habsburžanov, ki se je zrušil pri geslu »Deli in vladaj«. Danes je nasprotno aktualno geslo: »Združite se narodi, pa vas ne bo nihče več izkoriščal in tudi ne nad vamj gospodaril!«

»Jugoslovanski narodi,« je dejal dr. Groza, »so naši najboljši rešitev svojega glavnega problema. Za nacionalno vprašanje so našli idealno rešitev. Pet jugoslovanskih narodov živi danes v svoji državni popolnoma svobodno in združeno. Ta pridobitev jugoslovanskih narodov in njihovih voditeljev je mnogo važnejša kot se mogoče zdi sosednjim narodom.

Za nekdo drugo pridobitev sem zvedel iz par stavkov nekega govora maršala Tita, v katerem je dejal, da je tovarniški delavec doslej gledal na državni aparat kot na sovražnika in da je tovarniške stroje smatral za svojega sovražnika. Danes gleda isti delavec na državni aparat kot na svojega prijatelja in smatra stroje za sredstvo, s katerim bo narod napredoval.

To pojmovanje vlada danes povsod v vaši državi, pri vseh tistih, ki hočejo njenega napredka.«

Predsednik dr. Groza je nato podudril, da so med Jugoslavijo, ki je pri obnovi in konsolidaciji dosegla tako velike rezultate in Rumunijo, ki hodi po novi poti demokracije, danes nastali takšni odnosi, ki omogočajo najpriljubljeneje sodelovanje.

»Prijatelji Jugoslovani,« je dejal na koncu dr. Groza, »z vami bomo sodelovali na kulturnem polju, sodelovali bomo gospodarsko in obljubljam vam, da bomo dali vse svoje sile, da s skupnim sodelovanjem čim več prispevamo k utrditvi miru.

Dvigam ta kozarec na čast predsednika in na čast Prezidija ter se zahvaljujem iz vsega srca za ta topli sprejem.«

V drugi zdravici se je predsednik rumunske vlade dr. Groza prisrčno zahvalil za pomoč, ki jo je Jugoslavija nudila Rumuniji v najtežjih trenutkih, čeprav je bila sama v težkem položaju,

V navzočnosti predsednika vlade Mihe Marinka, članov vlade in ostalih predstavnikov ljudske oblasti in množičnih organizacij, je bila v nedeljo v gimnastični dvorani Narodnega doma v Ljubljani otvorjena razstava športnega letalstva

IZJAVA GEORGIJA DIMITROVA dopisniku lista „Humanité“

Sofija, 9. junija. (Tanjug.) Vsi večrajšnji domovinsko-frontovski listi objavljajo odgovore predsednika bolgarske vlade Georgija Dimitrova na vprašanja, ki mu jih je zastavil posebni dopisnik lista »L'Humanité«.

V odgovoru na prvo vprašanje je predsednik vlade Georgij Dimitrov naglasil, da se odnosi med Francijo in Bolgarijo lahko izboljšajo, da bi pa bil dosežen hiter uspeh, bi bilo potrebno, da bi tudi Francija pokazala za to pripravljenost.

V odgovoru na vprašanje o glavnih nalozah, ki čakajo vlado Domovinske fronte, je Dimitrov naglasil pomen dveh letnega gospodarskega načrta, ki bo uspešno izpolnjen spričo mobilizacije vseh sil, z uporabo vseh lastnih rezerv in ob tovariški podpori prijateljskih narodov. Hkrati s to glavno nalogo je Georgij Dimitrov omenil še tri pomembne naloge:

»Prva naloga: da Veliko narodno sobranje sprejme dejansko demokratično in napredno ustavo ljudske republike ter tako pripomore do končne ugotovitve demokratičnega družbenega reda v naši državi in onemogoči vsako vrnitev fašistične preteklosti.

Druge naloge: da se s sistemom pogodb o prijateljstvu in vzajemni pomoči zagotovi uspešna obramba ljudske republike proti obnovitvi nemške politike »Drang nach Osten«, kakor tudi proti kakršnemu koli vmešavanju v neodvisnost bolgarske dežele, najsi bi poskus prihajal od katere koli strani.

Tretja naloga: da s podpisovanjem in izpolnjevanjem mirovnih pogodb na miren način in z vzajemnimi sporazumi med zainteresiranimi deželami in po organizaciji Združenih narodov omogočimo nekoliko olajšati težke mirovne določbe, zlasti gospodarske, kar bolgarski narod povsem zasluži.«

Predsednik vlade je potem odgovoril še na naslednji vprašnji:

Vprašanje: »Kakšni so smotri zunanje politike Ljudske republike Bolgarije?«

Odgovor: »Glavni smotri bolgarske zunanje politike so na kratko v naslednjem:

Prvič zagotovitev svobode, neodvisnosti in državne suverenosti Ljudske republike Bolgarije;

drugič vsestransko sodelovanje Bolgarije pri utrjevanju trajnega demokratičnega mira na podlagi mednarodnega sodelovanja in z večjo udeležbo v borbi proti podpihovalem nove vojne;

tretjič: Bolgarija ne more dovoliti, da bi se ponovno spremenila v oporišče sovražnih akcij proti našemu osvoboditelju — velikemu ruskemu narodu, kakor tudi ne proti drugim slovanskim in neslovanskim demokratičnim narodom. Prav zato je tudi temeljni kamen naše zunanje politike neomajno prijateljstvo z narodi Sovjetske zveze, bratsko sodelovanje z drugimi slovanskimi narodi in prijateljstvo z vsemi drugimi malimi in velikimi demokratičnimi narodi na podlagi vzajemnega spoštovanja in lojalnega sodelovanja.

Potrebno je naglasiti, da se nova Bolgarija ne bo za nobeno ceno in pod nobenimi zunanji pritiskom odpovedala tej zunanji politiki, ki je pravilna, kakor potrjujejo zgodovinske izkušnje bolgarskega naroda. Razumljivo je, da bo nerazpoloženje nekaterih reakcionarnih krogov do naše ljudske republike okrepilo odločnost našega ljudstva, tako da bo do konca podpisalo to, zanj in za deželo rešilno narodno, demokratično in miroljubno politiko.«

Vprašanje: »Ali mi lahko kaj poveste v zvezi z aretacijo Nikole Petkova?«

Odgovor: »Naše oblasti so že dalj časa opazovale ter že zdavnaj ugotovile aktivnost Nikole Petkova ter nekaterih njegovih pristašev, ki so pri-

pravljali državni prevrat proti naši ljudski republiki. Ko je bilo zbrano dovolj gradiva, je javno tožilstvo prišlo do zaključka, da se v resnici pripravljajo prevrat. Na podlagi tega gradiva je bila v skladu z obstoječimi zakoni predložena zahteva, da se razveljavi poslanska imuniteta Nikoli Petkovu in naj bi ga izročili sodnim oblastem. Ko je predsedstvo Velikega narodnega sobranja prejelo zahtevo javnega tožilstva, ga je sporočilo Velikemu narodnemu sobranju ter ga po prepisih poslovnika izročilo v obravnavo parlamentarni komisiji ministrstva za pravosodje. Parlamentarna komisija je prišla do zaključka, da je bila zahteva javnega tožilstva upravičena in predlagala je Velikemu narodnemu sobranju, naj bi izročili Nikolo Petkova sodnim oblastem. Veliko narodno sobranje je sprevidelo, da so razlogi javnega tožilstva in predlog parlamentarne komisije pravilni ter je z veliko večino sprejelo ta predlog. Na podlagi sklepa Velikega narodnega sobranja je bil Nikola Petkov aretiran in izročen sodnim oblastem. To so dejstva glede vprašanja o Petkovu.

Preiskava se je že začela in bo kmalu končana. Odrejen bo proces proti Petkovu, in sicer javen proces s pričami, kakor tudi z zagovorniki Petkova. Sodnišče bo odločilo; treba je počakati razsodbe suverena bolgarskega sodišča.

Arrestacija Petkova je na podlagi našega zakona čisto notranja bolgarska zadeva. Petkov je bolgarski državljan in zanj veljajo bolgarski zakoni, kakor za nas vse, od predsednika vlade do zadnjega kmeta. V tej zadevi ne more nobeno vmešavanje od zunaj pomagati ne Petkovu, ne komur koli drugemu. Lahko bi rekel še nekaj. Sleherno vmešavanje od zunaj lahko le komplicira vprašanje, ker bo tedaj sum popoln, da je Petkov pripravil državni prevrat ne le s svojimi somišljeniki v Bolgariji, temveč hkrati tudi s tistimi, ki bi ga od zunaj vzeli pod svojo zaščito.

Ponavljam, Petkov je bolgarski državljan, ne pa ameriški, angleški ali francoski. Odgovarjati mora pred našim ljudstvom, po naših zakonih in pred našim sodiščem. Za Nikolo Petkova ne bo pripravljena nobena posebna procedura. Povsem takšna bo kakršna je v veljavi za slehernega bolgarskega državljana.

Ne dvomim, da si bodo zainteresirani krogi v tujini prizadevali tendenciozno prikazati izročitev Nikole Petkova sodnim oblastem. Prizadevali si bodo prikazati, da hočemo uničiti sleherno opozicijo v naši deželi. Vendar to nikakor ni točno. Sodimo, da so v Bolgariji pogoji za opozicijo, ki bo tudi obstajala nadalje, toda za lojalno opozicijo. Takšna opozicija, ki ne bo pripravljala prevrata proti narodni državni oblasti, opozicija, ki ne bo ovirala organizirane prehrane ljudstva, opozicija, ki ne bo sabotirala državnega gospodarskega načrta, opozicija, ki bo kritizirala pomanjkljivosti in slabosti državne uprave ter legalno propagirala svoje ideje — takšna opozicija je lahko celo koristna. Naša državna oblast ima tako globoke korenine med ljudstvom, da se ne boji opozicije. Toda bolgarska državna uprava ne more dovoliti, da bi kdo oviral obnovo našega gospodarstva in izpolnitev gospodarskega načrta ter zagotovitev naše narodne in državne suverenosti. Ne bomo dovolili, da bi bila Bolgarija takšna, kakršna je Grčija. Ne smemo dovoliti, da bi Bolgarija zabredla v položaj ter razglasila obsedno stanje, kakor se je to zgodilo zdaj v Turčiji. Hočemo uvesti normalen demokratični red v naši deželi in uvesti bo, ker so pogoji za mirno in ustvarjalno delo, kdor bo to oviral, pojde v zapor po predpisih bolgarskega zakona in v skladu s pravicami ter v smislu mirovne pogodbe.«

Predsednik rumunske vlade dr. Groza položil venec na grob Neznanege junaka

Beograd, 9. jun. (Tanjug.) Predsednik rumunske vlade dr. Petru Groza je v spremstvu rumunske vlade položil večeraj dopolne ob 9. venec na grob Neznanege junaka.

Pred spomenikom na Avali je bila postrojena častna četa z vojaško godbo. Ko je sprejel raport komandirja čete, je predsednik vlade dr. Groza pozdravil postrojene borce s pozdravom: »Smrt fašizmu!«, nakar so borci gromko odgovorili: »Svoboda ljudstvu!«.

Po položitvi venca je poveljnik Beograda generalmajor Milojević razložil predsedniku dr. Grozi in rumunskim ministrom potek operacij v borbi za osvoboditev Beograda.

Ob odhodu se je predsednik vlade dr. Groza poslovil od komandirja častne čete ter se razgovarjal s posameznimi borci častne čete.

Rumunski tisk o obisku dr. Groze v Beogradu

Bukarešta, 9. jun. (Tanjug.) Vsi rumunski listi prinašajo na prvih straneh vesti s fotografijami in članki o potovanju rumunske vladne delegacije s predsednikom ministrskega sveta dr. Petrom Grozo na čelu.

»Romania Libera«, glasilo socialdemokratske stranke, opisuje prisrčen sprejem, ki so ga priredili delegaciji ob prihodu v Temisvar.

Isti list poudarja v članku pod naslovom »Obisk v Beogradu« pomen tega obiska za poglobljanje prijateljskih odnosov med dvema državama.

PRVA NOVA HIDROCENTRALA ZGRAJENA PO OSVOBODITVI JE ZAČELA OBRATOVATI

MINISTER BORIS KIDRIČ
JE POGNAL STROJE HIDROCENTRALE V BOGATIČIH

V nedeljo je bila izvojevana velika delovna zmaga: v Bogatičih pri Sarajevu, ob reki Zeljeznici, so slovesno izročili v obrat veliko hidrocentralo »Boriša Kovačević«. Ta dogodek je bil pravi praznik delovnega ljudstva okoliških krajev. V Bogatičih so se zbrale nepregledne množice kmečkega in mestnega prebivalstva.

Slovesnosti so se udeležili tudi zastopniki zveze vlade, Ljudske republike Albanije, Prezidija Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine, predsednik gospodarskega sveta in minister za industrijo Boris Kidrič, zastopniki Jugoslovanske armade, državnih ustanov in uradov, množičnih organizacij itd. Najprej je spregovoril predsednik vlade LR Bosne in Hercegovine Rodoljub Čolaković, za njim pa predsednik Gospodarskega sveta in minister za industrijo Boris Kidrič. V imenu delovnega kolektiva je govoril udarnik zidar Ferid Durbegović. Naglasil je, da je bila v začetku večina delavcev nepismenih, med delom so pa postali mojstri svojega poklica.

Nagrajeni in pohvaljeni so bili številni delavci, delovodje, inženirji in tehniki.

Ob tej priliki so tudi odkrili spominsko ploščo, ki je vzidana v glavno poslopje hidrocentrale. Na plošči je napis, ki pravi, da je to delo posvečeno Borišu Kovačeviću, borcu za ljudske pravice in svobodo v dobi protijudskih režimov stare Jugoslavije in voditelju vstaje v tem kraju. Kovačević je padel v peti ofenzivi junija 1944.

Po odkritju plošče je minister za industrijo Boris Kidrič pogal elektrarne stroje. Elektrarna je začela dati električni tok industrijskim središčem v osrednji Bosni. Storjen je bil zopet korak k izpolnitvi petletnega plana. Ta elektrarna bo oskrbovala v električnim tokom vse srednjebosanske industrijske kraje ter bo omogočila v veliki meri cenejšo proizvodnjo. Dajala bo 60 % skupne količine električnega toka hidrocentral v Bosni in Hercegovini pred vojno.

Centralo so začeli graditi leta 1945. V začetku niso imeli nobenih tehničnih naprav in primanjkovalo jim je celo orodja. Za vrtnanje dovodnega predora niso imeli niti kompresorja. Vse težave so pa premagali z vneto ter požrtvovalnostjo, da je delo kljub vsemu dobro napredovalo.

Primanjkovalo jim je tudi strokovno usposobljenih delovnih moči. Če upoštevamo vse te in še druge težave, sprevidimo, kako veliko delovno zmago je izvojeval delovni kolektiv, zlasti se, ker je bilo delo končano tri tedne pred določenim rokom. Posebno pomembno je tudi, da se je ob tej priliki izkazalo, kako sposobni so naši ljudje ter da lahko gradijo tudi takšne obrate brez pomoči tujih strokovnjakov. Naši delavci so sami opravili tudi vsa montažna dela. Graditev te elektrarne je bila prava šola za naše delavce in tehnike, ki so se usposobili za nadaljnje pomembne naloge.

Jugoslovanska trgovinska delegacija prispela v Leningrad

Leningrad, 9. junija. Tass poroča: V Leningradu je prispela jugoslovanska trgovinska delegacija z ministrom za zunanjo trgovino FLRJ Nikolo Petrovičem na čelu. Delegacija se bo zadržala v Leningradu nekaj dni.

ZASEDANJE SVETOVNE SINDIKALNE FEDERACIJE V PRAGI

Enotni sindikati Trsta, Julijske krajine sprejeti v Svetovno sindikalno zvezo

Praga, 9. junija. (Tanjug.) Izvršni odbor Svetovne sindikalne federacije je sprejel resolucijo, ki jo je predlagalo tajništvo federacije, v kateri je podrobno opisana nepomirljiva borba španskih sindikatov, ki se borijo za ideale svobode, človečnosti in demokracije v državi, v kateri so člani sindikatov izpostavljeni srednjeveškemu mučenju in preganjanju po Francovem režimu.

Izvršni odbor je nadalje proučeval predloge in gradivo o osnovanju oddelka za posamezne stroke in je razmotril poročila o razmerah v nekaterih evropskih, azijskih in afriških državah, med drugim tudi v Nemčiji, na Japonskem, v Južni Koreji, Tunisu in Iranu. Izvršni odbor je tudi zavzel stališče o vprašanju tržaskih sindikatov in je sprejel enotne sindikate Trsta in Julijske krajine za rednega člana Svetovne sindikalne federacije.

Izvršni odbor je z zadovoljstvom ugotovil, da je generalni sekretar Organizacije ZN Trygve Lie zastopnik na kongresu po poljskem ministru in šefu socialnega oddelka OZN Stancziku in da je mednarodni inštitut dela delegiral na kongres dva svoja predstavnika.

Izvršni odbor je z obžalovanjem ugotovil težke razmere, v katerih žive afriški kolonialni delavci. Ker spada večina afriških kolonij, v katerih vladajo srednjeveške razmere, v upravo Anglije, Francije in Belgije, ki imajo vplivne sindikalne organizacije, je sklenil izvršni odbor, naj prevzamejo te organizacije in Svetovna sindikalna federacija pri dotičnih vladah korake, da se te razmere likvidirajo.

Življenje in delo ministra za komunalne zadeve v vladi LRS tov. I. Regenta

Ivan Regent, minister za komunalne zadeve v vladi LRS, je znan protifašistični bорец in publicist. Rodil se je 1884. leta na Kontovelju pri Trstu kot sin pristaniškega delavca. Zaradi težkih gmotnih razmer si je že s 13 leti moral zaslužiti sam služiti kruh, ponoči pa je marljivo študiral. Kot 18letni delavec je postal član Jugoslovanske socialdemokratske stranke in se začel v njej aktivno udeleževati. Leta 1905 je v Trstu ustanovil »Ljudski oder«, slovensko ljudsko univerzo, ki so jo pozneje uničili fašisti. Leta 1908 je ustanovil »Delavski list«, glasilo primorskih socialistov, 1919. leta pa socialistični list »Delo«, ki je l. 1921 postal glasilo KPI. Leta 1914 je bil izvoljen za predsednika JSDS. V tem času je bil sodelavec in osebni prijatelj pisatelja Ivana Cankarja in protifašističnega borca Ivana Srebrničarja.

Po prvi svetovni vojni je tov. Regent vodil v Trstu in vsej Julijski krajini borbo proti naraščajočemu fašističnemu terorju. Leta 1919 je bil izvoljen v centralni odbor italijanske socialistične stranke, sodeloval v boju za ustanovitev KPI, leta 1920 pa je bil na komunistični listi izvoljen za mestnega svetnika tržasko občine. Ker so ga fašisti zaradi njegove odločne borbe proti fašizmu stalno preganjali in zapirali, se je leta 1927 moral izseliti v Ljubljano, kjer je sodeloval pri komunističnem listu »Enotnost«, organiziral protifašistično agitacijo v Julijski krajini in napisal brošuro o fašističnem terorju v Julijski krajini. Na poziv KPI je 1929. leta odšel v Pariz, od kjer je bil pregnan v Belgijo, leta 1930 pa je bil kot zastopnik KPI poslan v Moskvo v sekretariat Rdeče pomoči.

V začetku 1933. leta je tov. Regent v Moskvi prevzel vodstvo jugoslovanskih prevodov marksistično-leninistične literature pri »Založbi literature v inozemskih jezikih«. Pisal je članke v razne slovenske in italijanske časopise ter preko italijanske oddaje moskovskega radia v slovenski in italijanski govoril slovensko in italijansko ljudstvo Julijske krajine na borbo proti fašizmu. 1941. je prevzel vodstvo sloven. oddaje moskovskega radia in bil v jeseni istega leta izbran v Vseslovenski komitet, kamor je bil ponovno izvoljen na Slovanskem kongresu lanskega leta v Beogradu. Za svoje za-

Ivan Regent

sluge je bil odlikovan s sovjetskim odlikovanjem »Za obrambo Moskve«.

V začetku 1945. leta je tov. Regent z II. tankovsko brigado prišel iz Sovjetske zveze v osvobojeni Beograd in v začetku marca na slovensko osvobojeno ozemlje v Crnomelju. Od tu se je s IV. armado JA vrnil v osvobojeni Trst, kjer je kot priljubljen protifašistični bорец pomagal pri utrjevanju bratstva med slovenskim in italijanskim ljudstvom. Izvoljen je bil v Izvršni odbor Slovansko-italijanske antifašistične unije in MOS za Trst ter se pod angloameriško okupacijo v prvih vrstah boril za resnično demokracijo in svobodo Trsta ter vse Julijske krajine. Izbran je bil tudi za člana IOOF.

Tovariš Ivan Regent, ki je izšel iz delavskih vrst, se je vse svoje življenje boril za demokratične pravice delavcev in vsega delovnega ljudstva. Njegova odločna borba proti fašizmu, za ljudsko demokracijo je najboljši jamstvo, da bo tudi na novem mestu kot minister za komunalne zadeve v vladi LRS vse svoje sile in sposobnosti posvetil koristim delovnega ljudstva.

III. kongres Ljudske mladine Makedonije

V nedeljo, 8. junija, je pričel z delom III. kongres Ljudske mladine Makedonije v navzočnosti 200 delegatov, mladincev in mladink iz vseh delov Makedonije ter predsednika Prezidija Ljudske skupščine LR Makedonije, Bojke Foteva, predsednika vlade LR Makedonije Lazarja Koliševskega, generalnjanta Koste Nadža in drugih predstavnikov množičnih organizacij, ljudske oblasti in udarnikov skopljanskih tovarn.

Predsednik vlade LR Makedonije Lazar Koliševski je pozdravil kongres in med drugim dejal:

»Mladina se je pokazala izredno dragocena borbeno moč ljudstva v najusodnejših dneh. To je tudi danes v borbi za načrtno gospodarstvo. Dve mladinski progovore o tem, da se naša mladina ne straši nobenih težav, da zna obvladati težkoče. Danes pozna ves svet patriotizem, požrtvovalnost in heroizem naše mladine.

Tovariš Tito podčrtava, da bo v petletnem planu najtežje vzgojiti dovolj novih strokovnih kadrov. Te besede maršala Tita se nanašajo na vse naše republike, dvakrat toliko pa se nanašajo na

našo republiko, ki je najbolj zaostala v ekonomskem in kulturnem razvoju. Mi moramo vzgojiti tak kader, ki bo popolnoma opravičil zaupanje ljudstva, ki bo neutrudljivo in iskano novih poti in ki bo uporno delal za vsestranski napredek naše domovine. Za izpolnitev nalog, ki jih pred nas postavlja petletni plan, moramo voditi vsehstransko borbo za politično in ideološko vzgojo naše mladine. Petletni plan zahteva od nas, da smo budni proti sovražnikom in izdajalcem naše domovine, ki bodo z uresničitvijo plana izgubili tla pod nogami.

Po govoru predsednika vlade LR Makedonije so kongres pozdravili predstavniki Jugoslovanske armade, Centralnega odbora LMJ, Glavnega odbora Enotnih sindikatov Makedonije, Glavnega odbora AFZ Makedonije in delegati mladine iz ostalih republik. Najboljši pionirji Skoplja so prinesli III. kongresu pozdrave in objubili, da bodo tudi oni izpolnili vse naloge, ki jih postavlja pred pionirje petletni plan. Ob zaključku svečanega dela kongresa je Ljudska mladina Makedonije odposlala maršalu Titu pozdravno pismo. V nedeljo se je pričel delovni del kongresa.

Plenarni sestanek oblastnega odbora Zveze antifašistične mladine Julijske krajine

Pazin, 9. junija. V dvoranj Doma kulture v Pazinu, ki je bila okrašena z jugoslovanskimi in italijanskimi zastavami s peterokrako zvezdo, je bil v soboto peti plenarni sestanek Oblastnega odbora Zveze antifašistične mladine Julijske Krajine.

Plenumu so prisostvovali delegati vseh okrajnih odborov Zveze, predstavniki aktivov delavske in kmečke mladine, kakor tudi predstavniki aktivov sindikalnih in strokovnih šol v Istri. Prav tako so se udeležili plenuma Josip Šestan, predsednik Oblastnega ljudskega odbora za Istro, Vlado Juričič, sekretar Oblastnega ljudskega odbora, ter zastopniki sindikalnih in drugih množičnih organizacij.

Ko je sekretar Oblastnega odbora Zveze antifašistične mladine Mondo Licul otvoril plenum, je dobil besedo predsednik Oblastnega odbora Zveze antifašistične mladine Julijske Krajine Peter Sulan, ki je v svojem referatu med drugim dejal:

Zveza antifašistične mladine Julijske Krajine je postala močna organizacija, ki v svojih vrstah vzgaja tisoče mladih ljudi. Mi smo danes pripravljani pod vodstvom Slovensko-italijanske antifašistične unije izpolniti tudi največje naloge, ki jih postavlja pred nas petletni plan.

Ce pogledamo načrt del, ki jih bomo pri nas izvršili v prihodnjih petih letih, moramo izraziti svojo globoko zahvalnost inspiratorju in organizatorju petletnega plana maršalu Titu.

Predvideno je, da bo v prihodnjih petih letih narejenega v Istri več, kakor je naredila Italija v 25-ih.

Dr. Groza sprejel delegacijo banatskih Rumunov

Beograd, 9. junija. Predsednik rumunske vlade dr. Petru Groza je v navzočnosti prosvetnega ministra Stefana Vojteka in državnega podtajnika pri predsedstvu vlade Emila Bodnara sprejel večeraj v prostorih rumunskega veleposlanstva delegacijo banatskih Rumunov, ki jo je vodil Kiriolan Lupsic, ljudski poslanec za aliburnarski okraj.

V razgovoru s predsednikom vlade dr. Grozo so delegati izrazili veselje, ker Rumuni uživajo v Titovi Jugoslaviji popolno enakopravnost in svobodo kulturnega razvoja. Nato so delegati poudarili, da so Rumuni, ki so bili brez zemlje, prav tako kot jugoslovanski kmetje z agrarno reformo dobili zemljo. Zato Rumuni sodelujejo z Jugoslovani in navdušeno ter s polno požrtvovalnostjo sodelujejo pri izvrševanju petletnega gospodarskega plana Jugoslavije.

Predsednik rumunske vlade dr. Groza je z zadovoljstvom poslušal izjavo delegatov banatskih Rumunov.

Predsednik rumunske vlade dr. Groza je sprejel tudi delegacijo učiteljev, rumunskih državljanov, iz rumunskih šol v Banatu, ki jo je vodil Teodor Sandru, učitelj iz Alibuzara. V razgovoru s predsednikom vlade dr. Grozo so učitelji izjavili, da hodijo rumunski otroci v šole, kjer se poučuje v materinščini.

Predsednik vlade dr. Groza je izjavil, da je zelo zadovoljen, ker uživajo Rumuni v Titovi Jugoslaviji popolno enakopravnost in ker imajo vse možnosti za svoje kulturno dviganje.

Proslava stoletnice „Gorskega venca“ na Cetinju

Na Cetinju so v nedeljo izredno proslavili stoletnico izida »Gorskega vijenca«, največjega dela velikega pesnika južnih Slovanov Petra Petroviča Njegoša. Cetinje je imelo praznično lice in v njem je bilo izredno živahno; prispeli so številni delegati ne le iz vseh krajev Crne gore, temveč tudi iz drugih bratskih ljudskih republik in slovenskih dežel.

Zelo lepo je bil okrašen Trg maršala Tita. Na njem je bil postavljen visok steber, na vrhu pa je plamtelca plamenica. Okusno so bila okrašena tudi javna slopija.

Ob desetih se je začela slovesna akademija v Narodnem gledališču. V častni loži so prisostvovali zastopniki Ljudske skupščine FLRJ, Marko Vujačić, predsednik Prezidija, predsednik vlade LR Crne gore Blaže Jovanović, zastopnik zvezne vlade Boris Zihler, člani Prezidija Ljudske skupščine Crne gore, prosvetni minister LR Srbije Mitra Mitrović - Džilas in ministri vlade Crne gore.

Akademija se je začela z nagovorom prosvetnega ministra vlade LR Crne gore Nika Pavića. Predlagal je v častno predsedstvo: maršala Jugoslavije Josipa Broza - Tita; Vladimira Nazora, predsednika Narodnega sabora Hrvatske; Otona Zupančiča, predsednika Društva slovenskih književnikov; Milovana Đilasa, ministra zvezne vlade; Aleksandra Beliča, predsednika Akademije znanosti; Veljka Petrovića, književnika; dr. A. Stamparja; dr. Fr. Kidriča, predsednika Slovenske akademije znanosti; Mihaila Solohova, Maksima Riljskega, Janka Kupala, Zdenka Nejedlega, Todoru Pavlova in Sofijo Naumovsko. V delovno predsedstvo pa je kot predsednika predlagal predsednika vlade LR Crne gore Blaža Jovanovića, dalje Borisa Zihlerja, ministra Mitro Mitrović - Džilasovo in več književnikov.

Najprej je spregovoril predsednik vlade LR Crne gore Blažo Jovanović. Pozdravil je zastopnike Prezidija Ljudske skupščine FLRJ, zvezne vlade, sovjetskega, poljskega in bolgarskega poslanstva, zastopnike vlad ljudskih republik, delegate VOKS-a in bolgarskih ter naših književnikov itd.

Govornik je predvsem naglasil, da je bil Njegoš — vladika Rade, kakor ga imenuje ljudstvo — po vsem svojem življenju in delu najboljši zgled zveste službe svojemu narodu; delal in boril se je za srečo naroda ter se dvignil iz tega dela velik. Kot človek in mislec, kot državnik in pesnik je bil vse življenje predvsem vnet borec za svobodo svojega naroda. Vse življenje je gorel v ognju te borbe in v njem zgorel. Njegov »Gorski vijenec« je plamen tega ognja ljubezni in požrtvovalnosti za narodne ideale, ob katerem se še vedno grejejo mlada in plemenita srca.

V težavni borbi je bila opora in upanje Njegoševe svobodoljubne misli ruski narod. Čeprav je tedaj ruski carizem oviral vsa osvobodilna gibanja in so carski uradniki obtoževali Njegoša, da je podpihovalec obmejnih nemirov, vendar ni nikdar izgubil upanja, da ga bo podpiral veliki ruski narod.

Veliko Njegoševu rodoljubje je tako jugoslovansko kakor slovansko in plemenito ter človečansko. V borbi Crnogorcev in drugih zaslužnih južnoslovanskih ter slovenskih bratov je videl zgodovinsko nujnost ter je bil prepričan o pravičnosti boja proti nasilju. Trpel pa je, ker se bratje niso zavedali svoje moči.

Lastnosti borca, rodoljuba in pesnika so se združile v tem velikem umetniku ter prišle do najpopolnejšega izraza v njegovem največjem delu »Gorski vijenec«. V njem je globlje, popolneje in močnejše kakor v katerem koli pesniškem delu naših narodov upodobljena težavna, toda junaška borba za svobodo. Delo prikazuje pomemben čas iz zgodovine bojev črnogorskega naroda. Njegoša je do dna prevzelo razdobje boja na življenje in smrt črnogorskih kmetov, ki so se borili proti turškim zavojevalcem in njihovim vazalom. Zgodovina tega razdobja bi bila nepopolna in nejasna brez »Gorskega vijenca«. Gododki so prikazani nenavadno živo. Vse delo je prežeto z neposrednostjo in življenjem. Vanj je prelito vse bogastvo vznemirjene duše velikega pesnika, njegova topla ter pretresljiva čustva, globoke misli o življenju, boju, ljudeh in dogajanjih. V to delo je pa prelito tudi strašno sovraštvo do tujega zavojevaleca-nasilnika, ki je bil »pijan zla in krivice«. Takšnemu nasil-

ništvu »stopiti na vrat je najsvetejša človeška dolžnost«. Iz pesnitve pa diha tudi globoko zaničevanje do izrodov ter narodnih izdajalcev, ki so bili Njegošu »ogabnejši kakor Turki«.

Zaradi te svoje velike sile kot globoka ter pretresljiva himna patriotizma je bil »Gorski vijenec« tudi aktivni čimtelj v osvobodilni borbi naših narodov. Moralna sila, ki je kipelja iz njega, svetli zgledi njegovih junakov — vse to je vzgajalo in prežemalo rodove borcev za svobodo.

Med narodno-osvobodilno borb se je pa močnejše kakor kdaj koli prej potrdila resničnost in trajna pesniška vrednost »Gorskega vijenca«, njegov borbeni in svobodoljubni pomen. Na zastavah junaških enot Titove ljudske armade je bila Njegoševa podoba. Njegoš je bil naš borec in učitelj v zadnji usodni borbi. Pod vodstvom svojega največjega sina — maršala Tita — so naši narodi zrušili vse pregrade, ki so jih ovirale na njihovi poti, ter dosegli veliki smoter. Vse pridobitve in kulturne dobrine so postale ljudske. Ljudske množice se seznanjajo zdaj z velikimi močmi in deli svoje slavne preteklosti neovirano, tako da postajajo ta dela zares njihova. Zato je »Gorski vijenec« zdaj bolj kakor kdaj koli prej naš. O tem priča proslava njegove stoletnice v vsaj državi in bogata kulturna aktivnost v zvezi z njo. Ta pravičen odnos do bogate kulturne dediščine je sestavni del kulturne revolucije, ki se pri nas nadalje razvija na velikih pridobitvah osvobodilne vojne. Sedanje pokoljenje se ponaša z Njegošem in mu je hvaležno za dragoceni dar, ki ga je prepustil v »Gorskem vijencu« našim narodom in njihovim kulturnim zgodovini.

Za Božovićem je spregovoril književnik Radovan Zogović, ki je v izčrpnem referatu prikazal družbene zgodovinske razmere, iz katerih je Njegoš črpal snov za »Gorski vijenec«. Zogović je ocenil visoko pesniško vrednost največje pesnitve južnih Slovanov in okarakteriziral Njegošev pesniški genij.

Potem je govoril predsednik zveze književnikov Jugoslavije Ivo Andrić. Dejal je, da je pač povsem razumljivo, če naši književniki izkazujejo priznanje našemu največjemu pesniku. V »Gorskem vijencu« in vsem Njegoševem delu ne slavimo le poezije svobodi, človečnosti, borbi za svobodo in človečnost, temveč tudi izkazujejo priznanje pesniku, ki je iskral do poslednjega, vztrajno in neutrudno naipopolnejša izrazna sredstva; v njem je bil v največji meri razvit čut odgovornosti do pesniške vsebine in oblike. Njegoš izkazujejo zdaj priznanje kot pesniku iskrenosti in visokega moralnega čuta dolžnosti do književnega poklica.

Njegoš je še vedno in bo vedno ostal pred nami kot zgled pesnika, ki je znal na edinstven in slovesen način združiti v sebi, kolikor je to človeško sploh mogoče, življenje aktivnega borca z »veselim kraljestvom poezije«. Jugoslovanski književniki slavimo v Njegošu tako pesnika kakor borca za bratstvo in enotnost velikega, jasnovidega Jugoslavana, ki je že na pragu smrti zapisal naslednje besede: »Rajše kot kar koli na svetu si želim videti slovo med brati«.

V imenu Udruženja književnikov Srbije je govoril Milan Bogdanović. V imenu bolgarskih književnikov se je poklonil Njegoševemu geniju Mladen Isajev. Zastopnik Udruženja književnikov Hrvatske Marin Franičević, književnik, je naglasil, kako živo se je Njegoš zanimal tudi za usodo bratov na Hrvatskem. V svojem pismu Stanku Vrazu je zelo obžaloval, da ne more pomagati hrvatskim bratom. Proslava stoletnice »Gorskega vijenca« ima prav tako kakor za črnogorski narod pomen tudi za hrvatski. Njegoš je visoko prerasel črnogorske gore in okvir svojega naroda ter je postal vseslovanski in vsečlovečanska vrednota.

V imenu slovenskih književnikov je govoril Matej Bor. Nadalje je pozdravil proslavo predsednik Udruženja Bosne in Hercegovine Isak Samokovija. V imenu Udruženja književnikov Makedonije pa je govoril književnik Blaže Konecki.

Ob zaključku akademije je prosvetni minister Crne gore Niko Pavić predlagal ter prebral pozdravne brzojavke maršalu Titu in predsedniku Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivanu Ribarju.

Zvečer je bil prirejen festival narodnih pesmi in plesov.

»Teden športnega letalstva« OB ŠPORTNO LETALSKI RAZSTAVI

Najboljši uvod v »Teden športnega letalstva« je bila vsekakor otvoritev športno letalske razstave v gimnastični dvorani Narodnega doma.

Razstava ne prikazuje samo razvojne stopnje športnega letalstva od pionirskih modelov iz lepenke do pravega športno-motornega letala, temveč je obenem vidna slika težkega, marljivega in plodovitega dela vsega športno-letalskega kadra in članstva. Modeli, slike, motorji, jadrnalna letala domače in tuje konstrukcije, samourejenost predmetov pripriljivo govore, da je naša mladina vzljubila športno letalstvo.

Velik del razstave prikazuje pomoč republiškega odbora za športno letalstvo našim modelarjem pri izdelovanju modelov jadrnalnih letal. Našim najmlajšim modelarjem pošilja načrte preprostih modelov, ki jih ti lahko sestavijo iz lepenke in lesenih letvic. Precej izbere imajo. Lahko grade »Kalina«, »Liščica«, »Brenčija« in še mnoge druge leteče igračke. Pionirji se s temi modeli ne samo zabavajo, ampak se tudi učijo osnovnih pojmov tehnike letenja, kajti modeli imajo že naprave za krmarjenje. Taki modeli lete 20 do 50 metrov daleč.

Nad 10 let stari modelarji grade že modele iz lesa. Za gradnjo teh modelov je treba precejšnje spretnosti, natančnosti in marljivosti. Razstava nam kaže, da imamo med mladimi modelarji tudi precej nadarjenih konstruktorjev. Model »Cene«, ki je gotovo najbolj popularen, je delo mladega modelarja Dušana Cenerja. Model je osvojil jugoslovanski rekord. Razstavljeni so tudi drugi predmeti mladih konstruktorjev. Posebno občudovanje uživa model z Dieselmotorjem, ki ga je izdelal Fran Deter. Model ima prostornine 2 cm³, dolg je 95 cm, razpeta krila pa meri 1,5 m. Celoten model tehta 85 dgk. Vse delo modelarjev ilustrira mnogo fotografij.

Jadrnalno letalstvo ne prikazujejo samo modeli, temveč tudi prava jadrnalna letala in detajli iz njihove gradnje. V delavnici v Dravljah, ki je bila ustanovljena aprila 1946, gradijo okrog 20 strokovnjakov jadrnalna letala tipa »Vrabe« in »Salamander« ter popravljajo poškodovana letala.

Obiskovalce razstave pridrže aeronavtične naprave. Najbolj dragocena in važna je naprava »umetni horizont«, ki kaže vzdolžne in poprečne nagibe. Na dobrih risbah je z napismi prikazan razvoj padalstva: od prvih poizkusov Leonarda de Vincija do današnjega modernega padobranstva. Makete z raznih prvenstev in tekmovalnih modelov in letali dajejo razstavi še bolj pester in zanimiv izraz.

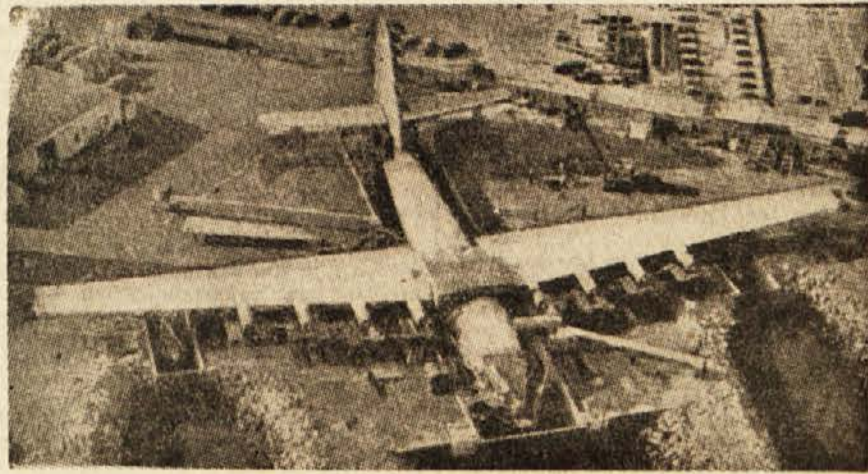
Na sredini razstave dvorane vidimo pravo razpeto padalo in padalca-lutko.

Nazorno je orisan razvoj sovjetskega padalstva. Sovjetski padalec Prošakov je letos zboljšal svetovni rekord svojega rojaka Kajtanova iz leta 1937. Skočil je iz višine 13.105,5 m in padal 12.508,5 m ne da bi odprl padalo.

Ni dvoma, da predstavlja športno-letalska razstava kljub nekaterim pomanjkljivostim velik prispevek k nadaljnji popularizaciji športnega letalstva pri nas. Razstava kaže sicer športno letalstvo na splošno, ne prikazuje

pa statistično razvoja, rasti in moči športno-letalskih društev itd. Nekaj primerov: vsakogar zanima, koliko pionirjev se ukvarja z modelarstvom, koliko je krožkov po šolah. Marsikdo pogreša na razstavi podatke o šolanju jadrnalnih letalcev v Ribnici, na Blo-

kah, v Dobropolju itd. ter nekoliko več o delu letalske delavnice v Dravljah. Obiskovalec nima jasne slike o dvigu športnega letalstva po osvoboditvi; ne pokaže nam razlike med njim in športnim letalstvom v pred-aprilski Jugoslaviji.

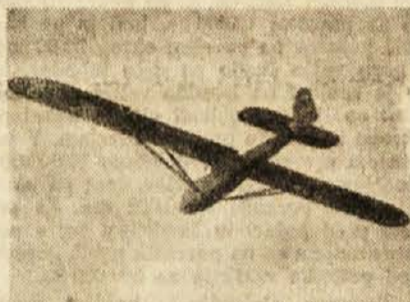

Gradnja gigantskega transportnega osemmotornega letala v Sovjetski zvezi. Letalo meri čez krila 97,5 m in bo nosilo do 350 ljudi naenkrat

Jadrnalna šola zveznega jadrnalnega centra Ribnica

Ze v letu 1938 je jadrnalna skupina »Stična« na letalskem terenu na Mali gori, ki se razprostira od Dobrega polja in Velikih Lašč do Kočevja, izvršila večmesečno ekskurzijo. Na tej ekskurziji je skupina ugotovila, da je omenjeni letalski teren uporaben za letenje z jadrnalnimi letali. Opazovanja in vsakovrstni poizkusi so pokazali, da je okolica Male gore od vseh terenov v Sloveniji termično najbolj razgibana. Ker so nad ribniško dolino taki kontrasti v kvaliteti površine terena kakor nikjer drugod, se tvorijo silne termične struje. Omenjena skupina je nadalje ugotovila, da so tu možnosti za start na grebenu, start v dolini in start v aerovleku. Letenje je možno: jadrnanje ob grebenu, jadrnanje v termiki, event. potovanja, kakor tudi akrobacije.

Na podlagi vseh svojih ugotovitev je skupina »Stična« dala podrobna poročila in svoje predloge, a žal pri takratnem reakcionarnem vodstvu aerokluba ni našla razumevanja odn. pomoči za zgraditev jadrnalnih centrov. Ostalo je le pri poizkusih in že-

Letalo »Sokol«, tip Inka — takoj po vzletu

ljah agilnih članov jadrnalne skupine »Stična«.

Ves njihov trud pa ni bil zaman. Takoj po osvoboditvi smo ustanovili šole v Ribnici, Kampilju in na Blokah. Center je bil dograjen v maju 1946. Ribnica je danes drugi sedež zveznega jadrnalnega centra. Na letališču v Ribnici imamo hangar, barake za približno 100 učencev, nadalje kuhinjo in jedilnico in tudi komandni stolp.

Teren je uporaben za vse načine poletoval z jadrnalnimi letali, prav tako za dolge polete in pristajanje motor-nih letal. Izkazalo se je, da so dani pogoji za srebrni »C« in zlati »C« izpit.

Ker so učitelji odšli na strokovno teoretično in praktično izpopolnitev v Vršac, je delo v tem času na šolah počivalo. Letos je bilo potrebno zopet mnogo truda, da se je ta center na novo usposobil za sprejem in šolanje novih učencev, za katere so se pričeli tečajji že 1. maja.

Vse tri jadrnalne baze s sedežem centra v Ribnici dajejo možnost šolanja 200 tečajnikom mesečno. V primeri z Vrščem, kjer je teren obsežen, je to število visoko. V Ribnici je namreč teren skrčen. Zato se mora ta center deliti na vse tri šole, da dosežejo učenci iste rezultate, ki so mogoči v Vršču, odn. ki jih zahteva šola jadrnalnega letalstva. Trenutno je predvideno šolanje okoli 200 tečajnikov.

Jadrnalne šole v Ribnici, Kampilju in na Blokah usposablja jadrnalne letalce in s tem izpopolnjuje naloge pri izgradnji letalskega kadra, ki ga bomo, kot to predvideva naš petletni plan, v najkrajšem času rabili za naše transportno in športno letalstvo. Iz vrst tega kadra pa bomo gotovo dobili celo vrsto dobrih letalskih konstruktorjev in učiteljev letenja.

Proslave v »Tednu matere in otroka« po Sloveniji

Ljubljana, 9. junija.

Po vsej Sloveniji so bile številne proslave v »Tednu matere in otroka«. V Celju so organizirali proslavo »Tedna matere in otroka« z razstavo, ki je v slikah in plastiki prikazala razvoj otroka, nego dojenčka in razne otroške bolezni.

V ponedeljek, torek in sredo so bila zdravniška predavanja, ki pa so bila slabo obiskana. V sredo je celjsko pevsko društvo priredilo koncert, ki je bil dobro obiskan. V okolici Celja so bile proslave v četrtek, ko so hkrati proslavili materinski dan. V sredo in petek je celjsko gledališče priredilo za pionirje iz okraja Celje-okolica brezplačni predstavi »Sneguljica«. Na obeh predstavah je bilo okrog 2400 pionirjev.

Sinoči je bila v gledališki dvorani v Celju zaključna akademija. Sodelovali so pionirji, organizacije AFZ in člani celjske gledališke družine. Včeraj dopoldne je bila pionirska parada, na kateri je nastopilo nad 3000 pionirjev, popoldne pa fizikalni nastop pionirjev.

V trboveljskem okraju so pred tednom bile štiri večje prireditve, v soboto pa prireditve po manjših krajih. Množične organizacije so organizirale tri razstave: v Trbovljah, na Dolu pri Hrastniku in v Hrastniku, na katerih je razstavilo

svoja dela 22 šol. Gimnazija v Trbovljah je priredila igro »Za svobodo«, v Hrastniku je nastopilo lutkovno gledališče, v Zagorju pa so organizirali akademijo. Za zaključek »Tedna matere in otroka« je bil v Trbovljah okrajni koncert mladinskih pevskih zborov. Organizacija AFZ v Hrastniku je opremila z obleko in hrano otroke, ki odhajajo na počitniško kolonijo.

Po vsem murskosoboškem okraju je bilo okrog 100 predavanj v duhu tega tedna. V petek je ljudska univerza v Murski Soboti organizirala predavanja o zaščiti matere in otroka, ki se ga je udeležilo okrog 500 ljudi. Ves teden je bila v Murski Soboti odprta razstava pionirskih stenčastov iz vseh šol okraja.

V kranjskem okraju so bili zdravniški pregledi dojenčkov in predšolskih otrok na Jezerškem, v Kokri, v Duplah in Senčurju. Dr. Pančeta je na teh pregledih sama pregledala 220 otrok. V Trzinu so v tem tednu odprli Dom igre in dela, nad katerim je prevzela patronat prednica. Organizacije AFZ pa so prevzele patronat nad počitniško kolonijo v Predvorju in Kranju in nad mladinskim domom v Predvorju. V Senčurju so ustanovili posvetovalnico za matere. V večjih krajih so ljudje množično obiskali grobove talcev.

Konferenca Zveze uslužbencev državno-administrativnih in pravosodnih ustanov Slovenije

V soboto in nedeljo je bila v dvorani Doma sindikatov v Ljubljani konferenca Zveze uslužbencev državno-administrativnih in pravosodnih ustanov Slovenije.

Namen konference je bil poleg ureditve nekaterih organizacijskih vprašanj (volitve novega odbora tajništva Zveze, poročila ter diskusija o poročilih nadzornega odbora in blagajnika) predvsem ta, da se delegati seznanijo z nalogami, ki stoje v zvezi s petletnim planom tudi pred zvezo.

Da se članstvo teh nalog in pomena, ki ga ima čim hitrejša izvedba plana za naše ljudstvo, tudi v resnici zaveda, je dokazala diskusija o teh

vprašanjih in sklepi, ki jih je konferenca sprejela.

Glavni sklepi so naslednji:

1. Podružnice Zveze uslužbencev državno-administrativnih in pravosodnih ustanov Slovenije bodo nudile svojim ustanovam in njihovim vodstvom vsa pomoč s tem, da bodo storile vse za izboljšanje organizacije dela. Borile se bodo z vsi vztrajnostjo in doslednostjo proti slehernemu pojavu birokratizma in formalizma, s čimer bodo ustvarile možnost cenejšega vodstva državne administracije z manjšim številom nameščenecv. Podružnice bodo stremele za tem, da bo vse strokovno delo na ustanovah opravljeno v rednem delovnem času, s čimer bodo

Pionirski dan na Jesenicah

Jesenice, 9. junija.

Včeraj se je tu zbralo 2000 pionirjev iz jeseniškega okraja na praznovanju 1. pionirskega dne. Pionirji iz Begunje so pokazali, kako so gestapovci vodili na morišče nedolžne talce, odred iz Gorij in Bohinja pa življenje planšarjev in sirarjev. Odred iz Kroke je prikazal živo sliko kropskih žeb-ljarjev pri njihovem delu, pionirji iz Javornika delo kovinarjev, mladina iz Hrušice pa delo naših železničarjev.

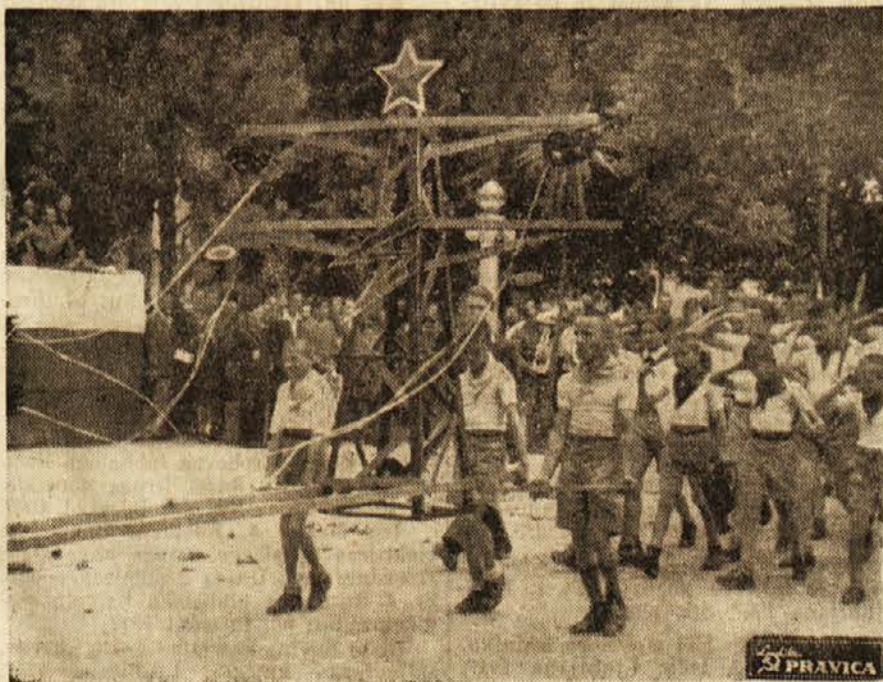
Pisana reka pionirjev je korakala skozi Jesenice in manifestirala za petletni plan, za katerega popolno izvedbo bodo tudi oni prispevali svoje moči. Nato so se pionirji zbrali na trgu pred Titovim domom, kjer so jih pozdravili zastopniki okrajnega in mestnega OF odbora in zastopnica AFZ. Okrajni načelnik pionirjev je prečital pozdravna pisma maršalu Titu, predsedniku vlade LRS tov. Mihi Marinku in triglavski mladinski brigadi »Staneta Žagarja« na mladinsko progo Samac-Sarajevo. Razglašeni so bili tudi rezultati predkongresnega zborovanja. Prehodno zastavico si je pribral odred iz Hrušice, pohvaljeni in nagrajeni pa so bili odredi Nomenj, Begunje in Jesenice. Popoldne je bila v Titovem domu slovesna akademija, na kateri so sodelovali pionirski odredi vsega okraja.

pridobili nameščenici na času, ki ga bodo lahko uporabili za oddih ali pa za delo na drugih sektorjih.

2. Podružnice bodo na skupnih sestankih vestno proučile petletni plan, zlasti tiste njegove postavke, katerih izvedba zavisi predvsem od brezhibnega dela našega administrativnega aparata.

3. Podružnice bodo skrbele za masovni strokovni in politični dvig svojih kadrov ter nudile tudi na ta način vodstvom ustanov vso pomoč. Naloga podružnic bo tudi skrb za temeljito prevzgojo članstva s pomočjo študija, tako da bo teorija marksizma-leninizma postala osnova, vodilo in metoda njihovega vsakodnevnega dela.

4. Članji tajništva Zveze bodo pogosteje obiskovali podružnice ter jim na ta način nudili čim večjo pomoč pri njihovem delu.

Del pionirskega slavnostnega spreveda v Ljubljani. Izraz radostnega dela in učenja naše mladine, bodočih udarnikov in izumiteljev

Svoj delež za uresničitev plana v gozdarstvu mora prispevati tudi privatni sektor

Po planu za gozdno in lesno industrijo je predpisana državemu sektorju povišana produkcija poedinih sortimentov lesa in je zato nujno potrebno pristopiti k porazdelitvi novih produkcijskih nalog na državni, združni in privatni sektor. V zvezi s tem je bila minul teden na ministrstvu za gozdarstvo LRS konferenca, katere so se udeležili zastopniki vseh treh sektorjev, nadalje upravitelji gozdnih gospodarstev, zastopniki združenj, IZOS-a, okrajni gozdarji in gozpodarski poverjeniki pri okrajnih ljudskih odborih. Iz uvodnega govora ministra za kmetijstvo in gozdarstvo LRS tov. inž. Levstika posnemamo naslednje:

Težave, s katerimi se borimo v gozdarstvu, so vsestranske. Borba z vremenskimi činitelji, ostrina in dolga zima, so obično zavrla tok lesne produkcije. Tudi ostanki starih načinov dela, katerih se mnogi še niso otresli, zavirajo delo v lesni produkciji.

V naših velikih gozdarstvih naporih in stremeljih nismo osamljeni. Zaključili smo več ugodnih mednarodnih pogodb, ki nam bodo pomagale pri izvršitvi nalog naše petletke. Obveznosti, ki iztekajo iz mednarodnih pogodb, moramo izpolniti, to je vprašanje našega poslovnega ugleda in časti pred inozemstvom. Kot plačilo v inozemstvu pride poleg ostalega predvsem v poštev naš les.

Strokovni gozdarski krogi vprašujejo, če ta povečan posek ne pomeni uničevanja in devastacije mladih gozdov. Ta posek je danes nujen. Premomernih skrbi si zaradi tega ne smemo delati. Narodno gospodarstvo skrbi za naše gozdove, da ne bomo šli pregloboko v njihovo substanco kljub temu, da je ta posek nad normalno. Naši gozdovi bodo to preboleli, če bomo stavili vse svoje sposobnosti, strokovnost in energijo v službo gozda.

Res je, da trenutno posegamo v gozdove preko normale, toda petletni plan predvideva postopno zmanjšanje posega v lesno zalogo naših gozdov. Vsi mi moramo stremeti za povečano aktivizacijo tako državnega kot združnega, posebno pa privatnega sektorja v gozdarstvu. Stari način gozdarstva službe, ki je imela večkrat neljudski, administrativni, birokratski in policijski karakter, mora izginiti.

Združne organizacije v ljudski državi so napredne organizacije, ki omogočajo svobodnejše zaključevanje pogodb, ki služijo napredku našega narodnega gospodarstva. Trenutno imamo največje težave s privatnim sektorjem. O njem vemo najmanj, ni nam še dovolj pristopen in stoji več ali manj ob strani vseh naših naporov. Za uspešno izvršitev naše petletke pa se morajo vskladiti interesi vseh treh sektorjev.

Nujno je potrebna evidenca sproti izvršenih nalog, iz katere bo razvidno, kje je potrebno počakanje, kje in koliko so se naloge že izvršile in kaj je treba ukreniti za zboljšanje izvrševanja prevzetih nalog. Precejšnje količine produkcije iz privatnega sektorja uidejo v roke raznih spekulativ. Državni sektor gozdarstva nosi danes levji delež produkcije. Ena naših prvih nalog bi bila sedaj vključiti privatni sektor v proizvodnjo in jo na ta način povečati. Za izvršitev te naloge pa je predvsem potrebno razčistiti odnos med državnim in združnim oziroma privatnim sektorjem. V bodoče bo moral ves naš vodilni aparat pomagati in z vso avtoriteto podpirati vse tiste pozitivne pogoje, ki sta jih pokazala državni in združni sektor gozdnega gospodarstva. Skupnega lojalnega dela se ne smemo izogibati, ker s takšnim delom lahko samo povečamo in prispevamo k našim skupnim uspehom.

V nadaljevanju konference so prisotni razpravljali o problematiki našega gozdnega gospodarstva. Za razvoj in napredok našega gozdnega gospodarstva se je treba opirati na naslednje pogoje: pravičen odnos med državnim in privatnim sektorjem; načrtnost, strokovnost in racionalnost tudi v srednjih in malih kmečkih

gozdnih posestvih; najti je treba možnosti za čim učinkovitejšo uporabo tehničnih naprav, pripomočkov in strojev, ki bodo služili lažjemu in boljše spravilu in predelavi lesa; pravilna razmestitev žag in lesnih obratov; najti je treba način, kako srednjemu in malemu gozdnemu posestniku prikazati koristi in prednosti združnega sodelovanja; rešiti je treba probleme lesno produktivnega združništva po novih demokratičnih vidkih in vključiti v zadrage čim več malih gozdnih posestnikov, gozdnih delavcev, voznikov itd. — vseh tistih, ki imajo opravka z gozdom, pa še niso vključeni v zadrage.

Mnoge zanemarjene in zapuščene gozdove je treba urediti z redčenjem, prebiranjem, sajenjem novih kultur, graditvijo voznih poti in cest, regulacijo hudournikov itd. Vse to bo lažje izvedljivo, če se gozdni posestniki združijo in organizirajo v zadrage.

V Sloveniji imamo okoli 140.000 gozdnih posestev (72% vse gozdne površine je v kmečki, a samo 28% v državnih posesti). Danes imamo že 45 lesno produktivnih zadrug z več kot 8000 člani (brez lesnih oddelkov pri Naprozah), ki delajo in upravljajo 150.000 ha gozdne površine. S svojo donosnostjo nudi gozd narodnemu gospodarstvu toliko koristi, da si mora-

mo o gospodarjenju z lesom ustvariti jasno sliko in izločiti iz njega vse elemente, ki kakor koli zavirajo načrtovanje in s tem produkcijo. Brez oklevanja moramo od privatnega sektorja odkupiti ves okrogel in rezan les.

Problemi in težišče lesnega združništva je danes v glavnem v tem, kako podrediti malo gozdno posest (mala gozdna posetva od 5—25 ha) zavzemajo okrog 400.000 ha) strokovni upravi in jo vključiti v gospodarski plan. To se poskuša predvsem s aktivizacijo gozdarstvih odsekov pri posameznih zadrugah, s sodelovanjem ljudske oblasti in glavne zadrugne zveze, ki naj bi pravilno usmerjala delo združništva in ga vskladila z državnim gospodarstvom.

Pri zvezi lesno produktivnih zadrug v Ljubljani bo od 15. VI. do 30. VIII. prvi gozdarski tečaj za vzgojo strokovnega zadrugnega kadra, ki bo aktiviziral gospodarske odseke pri lesnih zadrugah. Pomanjkanje strokovnega kadra je tudi v združništvu občutno. Z aktivizacijo manjših kmečkih posestnikov, ki bi se pričeli gozdnemu delu, bi se to vprašanje lahko ublažilo. Pripravljajo norme za spravilo lesa iz gozda, za vsa gozdna dela in dela na žagarskih obratih. Naše lesno združništvo je s tem dobilo nove oblike in nove naloge. R. G.

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Začetek osuševanja velikih močvirij v Makedoniji. Ob koncu maja so začeli obsežna dela za osuševanje velikih močvirij v Strumiški dolini in na Strumiškem polju. Pripravljala dela za osuševanje Monospitovskega blata (barja) so se začela 1. maja. Osušitev teh močvirij je velikega pomena ne le za Makedonijo, temveč tudi za vso državo. Zaradi ugodnih podnebnih razmer bodo na osušenem zemljišču lahko pridelovali številne pomembne subtropske kmetijske rastline, predvsem bombaž, rastline, ki dajejo surovine za izdelovanje gumija, tobak itd. Okrog 6250 ha Strumiškega polja je bilo doslej pod vodo. Ta močvirna zemljišča so bila legla komarjev in v mnogih krajih je večina prebivalstva bolehalo za malarijo. Pri osuševanju delih sodeluje okrog 2000 makedonske mladine.

Zaščita gozdov v Bosni in Hercegovini. Lani je bilo 67.000 prijavljenih primerov raznih gozdnih škod, tako da je bilo poškodovane 51.000 m² lesa v vrednosti 14.000.000 din. Zaradi suše so bili pogosti požari. Tako je bilo leta 1946. 270 gozdnih požarov, ki so napravili škodo na površini 12.000 ha, lani je pa bilo 114 požarov na površini okrog 80.000 ha. Mnogo večjo škodo pa dela lubadar, ki se je razširil na izredno veliki površini. Lani so ljudske oblasti storile nekatere ukrepe za zaščito proti lubadarjem. V letošnjem proračunu je določeno 10.000.000 dinarjev za zaščito gozdov, lani pa so v ta namen porabili 8.000.000 din. Za zaščito pred požari in škodljivci ter s pogozdovanjem se bo površina novih gozdov med petletko razširila za 880.000 ha.

Tovarno električnih kablov gradi mladina pri Obrenovcu. Delati so začeli pred tedni. To bo druga tovarna (prvo gradijo v Zelezniku), ki jo bo zgradila mladina.

Ustanovitev glavnega ravnateljstva zvezne grafične industrije. Na podlagi uredbe zvezne vlade se ustanovi pri ministertvu za industrijo FLRJ glavno ravnateljstvo zvezne grafične industrije kot operativni upravni voditelj grafičnih industrijskih podjetij splošnega državnega pomena. Uredba velja od 13. maja t. l.

Uvedba norm v kemični industriji. V Belišću na Hrvaškem je bila tridnevna konferenca zastopnikov kemične industrije iz vse države. Na nji so razpravljali o uvedbi norm v vseh strokah kemične industrije. Sprejeti so bili pomembni sklepi za vso državo. Posebej so obravnavali štiri panoge kemične industrije: mehanično predelavo lesa, kemično predelavo lesa, proizvodnjo tanina in proizvodnjo vžigalic.

Agrarna reforma v Istri. V Pazinu je bila konferenca oblastne agrarne ko-

misije za Istro. Na nji so razpravljali o dosedanjem delu. Zastopniki okrajnih agrarnih komisij so dali svoja poročila. V pazinskem okraju imajo velesposetniki, ki ne obdelujejo sami zemlje 932.884 ha zemljišče, cerkevna posestva pa znašajo 631.481 ha. V poreškem okraju spada pod agrarno reformo okrog 9000 ha zemlje. V Rovinju pride v poštev okrog 550 ha zemlje itd. Pri predelovanju zemlje bodo upoštevali razen ravnih družin predvsem gospodarske šole in kmetijske delovne zadrage.

Najboljši živinorejski zavod v državi je »Kamenčica« pri Novem Sadu. To je pokrajinsko posestvo, ki ga obdeluje vzoren deloven kolektiv.

Državna posestva v vseh ljudskih republikah so presegla proizvodne načrte. Najlepše uspehe so dosegla državna posestva v Vojvodini, ki so presegla proizvodni načrt za 26%. Na Hrvaškem so presegla proizvodni načrt za 5,9%, v Sloveniji za 5,1 in v Srbiji za 0,4%. Tekmovanja se je udeležilo največ delavcev v Srbiji in Sloveniji, najmanj pa na Hrvaškem.

Izkoristimo stroje za poletno delo na polju

Pogoj za dobro izvedbo košnje, žetve in mlačve je temeljita priprava. Zaradi tega so strojotraktorске postaje po Sloveniji izkoristile mrtvo sezono in začele z delom v delavnicah in z organizacijo postaj in brigad.

Z vso vestnostjo in odločnostjo je pristopil k temu važnemu delu tudi »Ustroj« v Celju. Uprava, strojniki, traktoristi in pomočniki se že od zaključka spomladanske orne kampanje trudijo, da bi vse čim boljše uredili. Pripravljajo traktorje in razne kmetijske stroje, pripravljajo pa se tudi ljudje, ki jim bodo ti stroji poverjeni. »Ustroj« stoji na načelu, da morajo traktoristi in njihovi pomočniki postati pravi mojstri sodobnega strojnega obdelovanja zemlje, da se morajo na podlagi dosedanjih izkušenj izogibati vseh napak ali pa jih sprosti odpravljati.

Strojniki in traktoristi so najprej temeljito očistili vse traktorje. Da bi delo čim boljše in čimprej opravili ter da ne bi bilo nepotrebnih zastankov v prihodnji sezoni, pregledujejo vse stroje načrtno. Pri tem upoštevajo obrabljeno in notranje stanje posameznih traktorjev. Delo dobro napreduje. Popravila so v glavnem že izvršena.

Prav tako je s kosilnicami. Montažne kosilnice so že pregledali, popravili in očistili. Tudi navadne konjske vprežne kosilnice že čakajo na začetek sezone.

Pri slednjih je nastalo vprašanje, kako jih čim učinkoviteje izkoristiti. Z vprežno živino ne bi delo dovolj hitro potekalo in ne bi bilo niti ekonomično. Zato se je uprava odločila za drugo pot. Nekaj lažjih traktorjev bi namreč zaradi izredne gibljivosti in primernosti za oranje lahke zemlje in majhnih parcel ostalo neizkoriščenih. Pregledali so teren in ugotovili, da bi ta gibljivost lažjih traktorjev ustrezala tudi konjskim vprežnim kosilnicam.

Napravili so poizkus. Izkazalo se je, da lahko ti traktorji služijo tudi za žetev, predvsem na majhnih parcelah. Strojniki so že ukrenili vse potrebno, da bodo lahko vprežne kosilnice priklopili traktorjem. S tem bosta košnja in žetev nekoliko prej opravljene.

Za žetev večjih površin pripravljajo snopovoznice. Posebne priprave imajo z mlaticami. Deloma so že pregledane in očiščene. V najkrajšem času bodo izgotovili tudi vse potrebne nove dele.

Pri tem delu — kakor že v spomladanski sezoni — se po samoiniciativnosti in poštvalnosti odlikujejo zlasti člani strojnega odseka in sploh vse strojno mehanično osebje. Najbolj sta se izkazala glavni strojniki Glinček Franc in tehnični kontrolor Gabrovec Rado, ki delata kadar koli je potrebno.

Pomoč nudijo tudi traktoristi in njihovi pomočniki. S tem se usposablja za mehanike. Traktorsko obdelovanje zemlje zahteva od posameznih traktoristov, da se dobro seznanijo z delovanjem traktorjev in strojev. Zahteva pa tudi, da spoznajo najboljše način dela na polju. S tem bodo lahko dobro izpolnili svojo nalogo pri žetvi in pri vsakršnem nadaljnjem delu. Nujno je, da nudijo pomoč tudi pri mlačvi. Ker bo tudi tu padlo težišče na stroje, lahko postanejo izvršni strojniki in kurjači na lokomobilah.

Zanimanje za strojno obdelavo zemlje in sploh za mehanizacijo kmetijstva je vedno večje. To je razvidno predvsem iz tega, da se vedno več mladine in mladink zanima za traktorski tečaj. Ti mladi pionirji sodobnega obdelovanja zemlje se zavedajo svojih velikih dolžnosti in težkih nalog v zvezi s tem. Prav zato se hočejo čimprej strokovno izobraziti in postati dobri traktoristi in strojniki ter mehaniki.

Potrebni so nam strokovni rudarski kadri

Strokovni rudarski kader, ki ga imamo trenutno, nam za razvoj naše rudarske industrije, za racionalizacijo in mehanizacijo rudarskih obratov, za potrebna geološka raziskovalna dela in za razvoj petletnega plana zdaleka ne zadostuje. Rudarske strokovne kadra nam silno primanjkuje. Še več. Na vseh rudarskih strokovnih šolah, prav do rudarskega oddelka na univerzi (montanistika) je zaznamovati celo padeč dotoka — pojav, ki nas mora navdajati s skrbjo.

Brez dvoma je poklic rudarja težek. Delo pod zemljo zahteva večjega fizičnega napora, večje pazljivosti in zdrav organizem. Mnogi amatirajo rudarski

poklic celo poklic nižje vrste. Iz pomena rudarstva za razvoj narodnega gospodarstva jasno sledi, kako je tako gledanje na rudarski poklic zmotno in škodljivo. Danes je ruda nad vse važno sredstvo za ustvaritev materialnih pogojev za resnično blaginjo delovnega ljudstva. Zato tudi zakon o petletnem planu ne predpisuje samo dviga proizvodnje, temveč hkrati predpisuje racionalizacijo in mehanizacijo rudnikov, delo za neprestano zboljševanje delovnih pogojev. Zato je tudi predpisan neprestan dvig strokovne usposobljenosti, kajti čim večja je strokovna sposobnost, tem učinkovitejša, donosnejša, hkrati pa lažje in varnejše ter lepše je delo rudarja.

Za vzgojo rudarskega strokovnega kadra obstajajo že primerne strokovne rudarske šole. V večjih rudarskih podjetjih so osnovane nižje rudarske šole. Pri nas jih imamo v Trbovljah, Zagorju, Hrašniku in Senovem. Te šole trajajo tri leta in imajo vanje dostop vsi z osnovno šolsko izobrazbo. Učencem nudijo najpotrebnejše strokovno znanje iz rudarstva tako, da pridejo iz teh šol dobro usposobljeni kopači. Učinkovitost teh šol so spoznali že mnogi stari rudarji, katerim ni bila dana možnost, da bi se v šoli usposobili za svoj poklic, ki zahteva mnogo znanja. Danes prihajajo iz šol mladi rudarji, ki so se za svoj poklic usposobili v času samega učenja. Stari kopači dajejo svojim mladim tovarišem vse priznanja. Njihov delovni učinek je najmanj tolikšen, kot učinek starega izkušenega rudarja. Pri tem pa zna mladi kopač, ki je izšel iz nižje rudarske šole, vse drugače obvladati težkoče pri delu.

Absolventom teh šol je po triletni praktski kopaškega dela možno nadaljevati šolanje na rudarski nadzorniški šoli v Ljubljani. Tu se usposablja mladi kopači za odgovorno delo rudarskega nadzornika. Rudarski nadzornik neposredno vodi vse delo svoje izmene.

Absolventom nižje gimnazije je na razpolago rudarski oddelek tehnične srednje šole, ki usposablja rudarske tehnične. Rudarski oddelek tehnične fakultete pa usposablja mlade ljudi za rudarske inženirje. M. R.

Na Pragerskem so s prostovoljnim delom zgradili dom kulture

V nedeljo dne 1. junija 1947 se je vršila otvoritev novo zgrajenega Kulturnega doma na Pragerskem. Saj so si Pragerčani z lastnimi sredstvi in lastnimi močmi, največ s prostovoljnim delom postavili dom, ki je dosedaj edinstven primer v slovenjebistriškem okraju.

Naš dom, ki je ponos vseh Pragerčanov, nam je pričal, kaj vse zmore resno kulturno prizadevanje in elan našega delovnega ljudstva, ki je kljub materialnim in gradbenim težočam prentagalo vse ovire in doseglo svoj cilj. Danes zremo s ponosom na to stavbo, ki naj bo žarišče kulturnega udejstvovanja za naš kraj. Nad 20.000 prostovoljnih ur je vložilo ljudstvo v ta dom.

PIONIRSKI PEVSKI FESTIVAL OKRAJA KRŠKO

V nedeljo dne 1. VI. 1947 se je v Brežicah zbralo 20 pionirskih pevskih zborov na plemenito medsebojno tekmovanje, na katerem so pokazali uspehe vztrajnega enoletnega dela. Drug za drugim so zbori nastopali pred ocenjevalno komisijo, ki je prav strogo presojala njihovo znanje. V III. kategoriji (nižje organizirane šole) je odnesel prvenstvo Sv. Duh, v II. kategoriji

Po svečani otvoritvi je sledil obširen kulturni program, ki so ga izvajali Pragerčani in gostje iz drugih krajev.

Gostovali so slednji pevski zbori: Pionirski pevski zbor in moški pevski zbor »Bodočnost« iz Stor pri Celju; pevski zbor mariborske tekstilne tovarne, Kolodvorski pevski zbor, podružnica Angel Besednjak iz Maribora, Matični pevski zbor Angel Besednjak iz Maribora in dramski odsek LMS Kurilnica Maribor, ki je podal dve recitaciji.

Prepričani smo, da bo naš dom res dom prosvete in kulture, kjer se bo naše ljudstvo izobraževalo in vzgajalo v novem duhu, saj ga je gradilo samo in bo zato to svojo dragoceno lastnino tudi znano čuvali. Dojčman

(višje organizirane šole) Artiče, v I. kategoriji (gimnazije) Senovo. Od 7. ure zjutraj do 11. ure je trajalo tekmovanje, nato pa je bila vaja za skupen nastop. Ogromna viteška dvorana srednjeveškega gradu je bila polna občinstva. Osem najboljših pevskih zborov je drug za drugim nastopilo na odru in vsak je odpel po dve ali tri pesmi po lastni izbiri. Posebno burno je bil pozdravljen

zmagovalec dneva — zbor iz Senovega.

Končno se je zbralo na odru vseh 1135 mladih pevcev k skupnemu nastopu. Skladno, kot da bi bili vedno skupaj, so odpeli pet pesmi: Pionirsko himno, Pozdrav Titu, Komandant Stane, Svoboda Slovenija, in končno državno himno. Dvorana se je tresla ob glasovih tolikih mladih grl. Vsakemu poslušalcu bo ostal vtis tega masovnega nastopa neizbrisem. Nadvse zadovoljni pa so bili tudi mladi pevci, ki so se razšli na svoje domove s trdnim sklepom, da bodo prihodnje leto pokazali še boljše uspehe in v večjem številu.

Šesta številka »Stvaranja«

V Cetinju je izšla 6. številka »Stvaranja«, revije za književnost, kulturo in gospodarstvo, ki je posvečena stoletnici »Gorskega venca« in prinaša članke o zgodovinskem pomenu Njogoša in njegove pesnitve, prigodne pesmi, faksimile in ilustracije.

Članke so objavili: M. Stevanović: »Leto 1847 in Gorski venec za naš književni jezik«; dr. Vido Latkovič: »Ob prvi izdaji Gorskega venca«; Puniča Perović: »Njogoš — pesnik svobode«; Djura Radović: »Njogošev heroizem«; V. Djakovič: »Njogošovo razumevanje zgodovine«; V. Pavičević: »Sodobnost Gorskega venca« in Ratko Djurovič: »O možnostih uprizorjanja Gorskega venca«. Med članki so objavljene pesmi Mirka Banjevića: »Njogo-

šev spomenik«; Aleksandra Ivanovića: »Vizija o Njogošu« in Janka Djinovića: »Pred lepaki za proslavo«, v spomin Radu Tomovu. Na koncu je objavljenih več do sedaj neobjavljenih Njogoševih pisem, ki so ohranjena v prepisu v »Izhodjaščem žurnalu« v cetinjskem muzeju. Končno so objavljene še beleške o raznih izdajah Gorskega venca, o muzikalnem obdelovanju Gorskega venca, o novejših publikacijah za proslavo stoletnice. V obsejni bibliografiji je podan pregled dosedanjih izdaj Gorskega venca v izvorniku in prevodih (ruščino, češčino, poljščino, francoščino, italijansko, nemščino, angleščino, švedščino, madžarsko, bolgarsko in slovenščino) ter pregled člankov, natisnjenih po osvoboditvi do proslave stoletnice v raznih črnogorskih revijah.

NOVE KNJIGE

Janez Trdina: Zbrano delo. Prva knjiga. Spomini. I. del. Uredil Janez Logar. DZS. Ljubljana 1947. Str. 275.

Ivan Tavčar: Med gorami. »Klasjec«. Slike iz loškega pogorja. St. 1. DZS. Ljubljana 1947. Str. 120.

Josip Jurčić: Hiš mestnega sodnika. »Klasjec«. St. 2. DZS. Ljubljana 1947. Str. 68.

Polene Anton: Razvoj živih bitij. »Slovenski knjižni zavod«. Ljubljana 1947. Str. 37.

Predskratiki. Izbral in prevedel Sovre Anton. Založila Slovenska Matiča Str. 307. Ljubljana 1947.

Kaj naj študiram? Zbornik člankov o visokoškolskem študiju za abituriente srednjih šol. Uredil France Ivanšek. »Mladinska knjiga«. Ljubljana 1947. Str. 85.

Dr. Leo Randić: Kako nastaneta dež in sneg. »Slovenski knjižni zavod«. Ljubljana 1947. Str. 24.

Julijus Fučik: Zapiski izpod večal. Prevedel Viktor Smolej. »Slovenski knjižni zavod«. Ljubljana 1947. Str. 87.

Ing. Nenad Zrnić: Sprave za obradu metala. Strokovna biblioteka Enotnih sindikatov. »Rad«. St. 178. Str. 47. Beograd 1947.

Stevan Radjenović: Elektrolučno zavarivanje. Strokovna biblioteka Enotnih sindikatov. »Rad«. Druga dopolnjena izdaja. St. 5. Str. 40. Beograd 1947.

Ing. Božidar Furundžić: Beton i armirani beton. Strokovna biblioteka Enotnih sindikatov. »Rad«. Druga dopolnjena izdaja. St. 2. Str. 46. Beograd 1947.

Ing. Marsel A. Konforti: Unutrašnje električne instalacije. Izrada projekta i polaganje cevi. Druga dopolnjena izdaja. St. 4. Strokovna biblioteka Enotnih sindikatov. Str. 55. Beograd 1947.

Risto Savin: Pet mladinskih zborov. »Mladinska knjiga«. Ljubljana 1947. Str. 7.

Risto Savin: Dva otroška zbora s klavirjem. »Mladinska knjiga«. Ljubljana 1947. Str. 8.

Govor Gromika o oboroženih silah Varnostnega sveta

SZ zagovarja, naj bi velesile ohranile enakopraven položaj pri dajanju pomoči Varnostnemu svetu

New York, 9. junija. Tass poroča: Na seji VS je med razpravljanjem o poročilu komiteja vojaških štabov govoril predstavnik ZSSR Gromiko. V svojem govoru je Gromiko dejal, da je poročilo komiteja vojaških štabov posvečeno važnemu vprašanju — izpolnitvi 43. člena Ustanovne listine ZN, ki določa, naj države — članice ZN dajo na razpolago VS v soglasju s specialnimi dogovori določen del oboroženih sil, pomoči in olajšave.

Iz poročila komiteja vojaških štabov je razvidno, je dejal Gromiko, da temu organu za enkrat ni uspelo rešiti vprašanja, po katerem načelu je treba delati pri določanju deleža oboroženih sil, ki ga naj države dajo na razpolago VS. Jedro teh nasprotstev je v tem: Sovjetska zveza skuša doseči, da bi vse države — stalne članice VS obdržale enakopraven položaj pri dajanju oboroženih sil. Tozadevni sovjetski predlog, ki je bil predložen komiteju vojaških štabov, se glasi: »Stalni člani VS bodo dali oborožene sile (kopne, pomorske in zračne) po načelu enakopravnosti v pogledu splošnega števila in sestave teh oboroženih sil.«

Gromiko je nadalje poudaril, da ni po razbitju napadalnega bloka s hitlerjevsko Nemčijo in imperialistično Japonsko na čelu, potreba, da bi ZN obdržal nesorazmerno številne sile. Pod takšnimi pogoji, je dejal, ni mogoče opravičiti vzdrževanja povečanih armad, mornarice, letalstva in oboroženih sil, ki se dajejo na razpolago VS. Pri sedanjem položaju bo za VS do-

volj, če razpolaga s sorazmerno majhnimi oboroženimi silami. Pravilnost takšnega sklepa postane še bolj očitna v luči sklepov ZN o splošnem zmanjšanju oboroževanja in oboroženih sil.

Gromiko je dejal, da so se prav tako resna nasprotstva nabrala tudi v komiteju vojaških štabov v zvezi z vprašanjem oporišč. Predstavnik ZDA in Velike Britanije so predložili predloge, v smislu katerih morajo posebni sporazumi, o katerih je govora v 43. členu Ustanovne listine, določiti, da dajejo ZN na razpolago VS poleg oboroženih sil, pomoči in olajšav (kar predvideva tudi Ustanovna listina) še vojaška, pomorska in letalska oporišča. Predstavnik Francije so predložili predlog, ki se je nekoliko razlikoval po formulaciji, ki pa je dejansko bil enak. Sovjetski predlog se glasi: »Posebni sporazumi, predvideni v 43. členu Ustanovne listine, bodo nudili pomoč in olajšave, vključno tudi pravico prehoda, kar bodo člani ZN dali na razpolago VS na njegovo zahtevo v soglasju s posameznimi sporazumi, sklenjenimi med VS in prizadetimi članicami ZN. — Posebni sporazumi, ki bodo sklenjeni v odgovarjajočem času med VS in prizadeto članico ZN, bodo določili trajanje roka in druge pogoje v zvezi z uporabljanjem pravice, dane oboroženim silam, ki operirajo po navodilih VS.«

Kakor sem že poudaril, je predlog popolnoma v skladu s Ustanovno listino ZN, medtem ko tega ni mogoče reči o predlogih, ki so jih predložili

predstavnik drugih držav. Dajanje na razpolago oporišč nekaterih držav nujno vodi k odvzemu suverenosti tem državam z vsemi posledicami, ki iz tega izvirajo. Stvar se ne bi spremenila, če bi se podelitev oporišč naznanila s sporazumi z Varnostnim svetom. Nasprotno, to bi dejansko samo otežilo položaj, ker bi VS s tem uzakoni dolgotrajno bivanje čet posameznih članic ZN na ozemljih in v vodah drugih držav, članic ZN. Razen tega bi sprejem predloga o oporiščih posamezne države izkoristile za izvrševanje političnega pritiska na druge države, ki so dale takšna oporišča na razpolago.

Nato se je Gromiko dotaknil nasprotstev, ki so se pojavila v komiteju vojaških štabov v zvezi z dajanjem oboroženih sil, ki se dajejo na razpolago VS. Zatem je Gromiko govoril o vojaških, pomorskih in letalskih silah.

Govorec o nekaterih ostalih vprašanjih, o katerih ni bilo doseženo soglasje, se je Gromiko dotaknil splošnih načel in pravice narodov do samoobrambe, pri čemer je omenil 51. člen Ustanovne listine ZN, ki določa neovržno pravico države do samoobrambe v primeru oboroženega napada.

Ob zaključku je Gromiko izrazil upanje, da bo razprava o poročilu odbora vojaških štabov v VS pomagala doseči sporazum o vprašanjih, ki doslej niso bila rešena. Na vsak način, je dejal Gromiko, bo sovjetska delegacija storila vse, kar je v njeni moči, da zagotovimo uspeh te važne stvari.

Predsedniki nemških vlad v sovjetski coni so zapustili monakovsko konferenco

ker ni bil sprejet na dnevni red predlog o ustanovitvi enotne nemške vlade

Berlin, 9. junija (Tass) »Neues Deutschland« je objavil uradno poročilo ministrskih predsednikov dežel sovjetske okupacijske cone pred njihovim odhodom iz Monakovega. Na pogajanjih ministrskih predsednikov, pravi poročilo, bi morali dokončno izdelati dnevni red konference. Ministrski predsedniki vzhodne cone so bili brzojavno obveščeni, da bodo lahko dali na dnevni red nekaj svojih predlogov.

Na žalost pa je bil kljub tem zagotovilam položaj tak, da so dnevni red, ki je bil predložen ministrskim predsednikom, proglasili za nesprejemljivi. Ministrski predsedniki vzhodne cone so imeli en sam predlog: postaviti na dnevni red kot glavni pogoj konference naslednje točke: ustanovitev centralne nemške uprave na osnovi sporazuma med demokratičnimi strankami in sindikati o ustanovitvi enotne nemške države. Ta predlog je bil kategorično zavrnjen in vsi poizkusili ministrskih predsednikov vzhodne cone, da bi povedali svoje mnenje o enotnosti Nemčije in branili svoje stališče, po katerem se beda ljudstva lahko odpravi samo s centralizacijo njegovih sil, so bili brezuspešni.

Zavrnil so naših predlogov smatramo za poizkus urediti zvezno državno strukturo, t. j. uresničiti to, kar je predlagal državni tajnik ZDA na moskovski konferenci. Na osnovi izkušenj nemške zgodovine smo prišli do prepričanja, da bo razbitje Nemčije na posamezne države privedlo do večje ali manjše odvisnosti od raznih držav ali skupin držav, od sil zapadnega nemškega kapitala ali od inemškega monopolističnega kapitala. Nekdaj kot danes smo mnenja, da ne more

konferenca ministrskih predsednikov, temveč samo vseljuski referendum nemškega naroda o organizaciji Nemčije, o vlogi centralne nemške vlade in o funkcijah v deželi v okviru enotne Nemčije rešiti to vprašanje.

V poročilu se dalje poudarja, da prevladuje v vseh slojih nemškega prebivalstva enotno mnenje, da je treba podvzeti odločne korake za zadovoljitev potreb prebivalstva. V angloameriški coni so hoteli doseči ta cilj z združenjem dveh con. Posledica tega je bila zaostritev krize v teh pokrajinah. Tako je postalo vsemu nemškemu ljudstvu jasno, da formalna združitev dežel in con ne more privedi do cilja, temveč samo demokratična rešitev za vso Nemčijo.

Glavni vzrok naraščajoče bede našega ljudstva vidimo v prekomerni strpljivosti nasproti nacističnim elementom v vodilnih gospodarskih organih, kakor tudi v obstoju konzorcijskih in oblasti zemljiških veleposesnikov v pretežnem delu Nemčije. Ostaniki egoističnih razrednih interesov ovirajo obnovu.

V poročilu se poudarja, da je dvig nemške industrijske proizvodnje za mirnodobni konsum glavni pogoj za dvig življenjskega nivoja nemškega ljudstva in izpolnitev njegovih reparacijskih obveznosti.

Zaradi vsega tega smatramo za potrebno, da nemudoma podvzamemo v vseh nemških pokrajinah ukrepe za dvig proizvodnje premoza in drugega goriva in izkoriščanje vseh lokalnih virov. Samo tako bomo izboljšali položaj prebivalstva in prepričali zmislo stiski.

Poročilo poudarja tudi potrebo, da se zajamči pravična distribucija živilskih

potrebščin in blaga, preskrba prebivalstva s predmeti za tekočo poljedelje in izdelava sestveni načrt za bodoče leto. Iz izkušenj dežel, ki so pod našo upravo, je rešeno v poročilu, vemo, da ima napredna poljedelska politika dobre rezultate. V naših pokrajinah smo z agrarno reformo predvsem prepričali sabotažo s strani zemljiških veleposesnikov in fašističnih voditeljev.

Da se zajamči pravična distribucija letnih proizvodov in blaga, je potrebno, da pri tem delu povsod sodelujejo industrijski in sindikalni sveti.

Na osnovi tega, zaključuje poročilo, so ministrski predsedniki vzhodne cone mnenja, da morajo ministrski predsedniki na svojih pogajanjih smatrati za poglavitno nalogo, da ne iščejo rešitve splošnega nemškega problema na osnovi sporazuma med deželami ali ustanovitve zvezne države. Končno je neobhodno potrebno sklicati vse velike demokratične stranke, da se doseže sporazum o takojšnjih ukrepih za ustanovitev centralne nemške uprave. Izvajanje navedenih ukrepov bo naredilo konec stiski in ustvarilo demokratične pogoje v Nemčiji.

Ustanovitev centralne nemške uprave in poslednja realizacija ljudske kontrole nad nemškim gospodarstvom sta ključ za likvidacijo bede. Vsa bodoča pogajanja, ki se ne bodo opirala na to osrednjo točko, so obsodena na neuspeh. Nadaljnji razvoj bo v celoti podkrepil stališče, ki ga zagovarjamo. Ker konferenca ni hotela delati skladno s temi načeli, smo prišli do sklepa, da se ne moremo udeležiti pogajanj.

Dopisi »Ljudski pravici«

V sežanskem okraju gradimo novo cesto.

V gospodarskem načrtu našega okraja je med drugim predvidena tudi gradnja nove ceste Artviže-Rodik. Gradnja te ceste je velikega pomena, ker je Rodik železniško središče ter bo prebivalstvo Ostrovice in Artviž preko njega povezano z ostalimi središči, kot sta Divača in Sežana. Od republiške planske komisije je za to gradnjo odobrena investicija 1 milijon lir.

Za gradnjo te ceste vlada med tukajšnjim prebivalstvom veliko zanimanje in navdušenje. To se je pokazalo zlasti pri prostovoljnem delu, katerega so se udeležili Artvižani pretekli teden prvič, ter v sredo, 4. t. m., že drugič. Začeli so ekati dreve in grmičevje ter čistiti teren, koder bo potekala nova cesta. S svojim požrtvovalnim delom so očistili že približno 3 km trase. Kopal Ciril.

Dopisnite v »Ljudsko pravico«

Opozorjamo

vsa mladinska vodstva in udeležence III. kongresa Ljudske mladine Slovenije, da je začela delovati **kongresna pisarna** v palači Grafike, Masarykova c., nasproti kolodvoru. Telefon 41-42. Vse informacije se dobijo od 8—12 v omenjeni pisarni. Sekretariat Glavnega odbora Ljudske mladine Slovenije

IDRIJA — Pionirji v Idriji so v minulem mesecu zbrali za 300.000 lir starega železa, papirja in drugih odpadkov ter jih izročili ODPAD-u. I. D.

KAMNIK — Okrajni izvršni odbor OF Kamnik je na svoji seji dne 3. t. m. sprejel sklep o osnovanju prostovoljnih delovnih brigad, ki bodo s prostovoljnimi delom pomagale zgraditi cesto Kamnik-Palovče, cesto Blagovica—Češnjice in regulirale potok Rača, ki poplavlja zemljo v krajih Krlina—Dob—Vir. S to regulacijo bo pridobljene 250 hektarov plodne zemlje. Z. C.

ANKARAN-VALDOLTRA — Prosvetno društvo »Battaglia-Belce« je organiziralo množični izlet v Postojno. G. L.

VREMSKI BRITOF — V nedeljo dne 1. t. m. se je v Vremskem Britofu vršila ustanovna skupščina samostojne Naproze »Vremski Britof«. Med sklepi, ki jih je skupščina sprejela, je tudi sklep, da si bo v najkrajšem času postavlja podružnico v Misljčah. K. C.

TRŽIČ — Delavci in nameščenci sindikalne podružnice Ištarske »Pekso« so osnovali svojo delovno brigado, ki je dne 28. maja po končanem delu v tovarni z direktorjem tov. Urbancem na čelu zasadila na gradilišču za stanovanjski blok prvo lopato ter s tem otvorila delo na tem gradilišču. O. P.

SMARTNO PRI SLOV. GRADCU — Pionirski odred v Smartnem pri Slov. Gradcu, ki si je lani v 2928 prostovoljnih delovnih urah postavil svoj oder, ima doslej za seboj že 14 javnih nastopov, deloma na domačem odru, deloma na gostovanjih v Ljutomeru, Murški Soboti, Slov. Gradcu, Guštanju in Celju. V kratkem namerava gostovati ponovno v Guštanju ter v Prevalah in Postojni. K. B.

SAVA pri Litiji — V nedeljo 1. t. m. je 22 članov Osvobodilne fronte iz Save pri Litiji v 132 prostovoljnih urah na cesti Sava—Tirna odvozilo 45 m³ zemlje in 12 m³ kamnja ter očistilo 500 komadov zidne opeke. K. V.

IDRIJA — Dne 22. maja je organizacija AFZ iz mesta Idrije poklonila zastavo mladinski brigadi »Janka Premrla-Vojka«, ki je pred nedavnim postala udarna brigada pri gradnji proge Samac—Sarajevo. P. M.

CEZARJI-POBEGI — ISTRAN — V Istri je pritisnila vročina. Vroče postaja tudi otrokom v šoli enorazrednici. Zato so se žene odločile, da bodo porostejše čistile šolsko dvorano, da se bodo otroci v čistem in hladnem lepše učili. V soboto 31. maja so tri članice AFZ: Ciger Gema, Bordon Olga in Vatovec Julka v dopoldanskih urah, ko je največ dela v kuhinji, prostovoljno očistile vso dvorano. C. L.

FIZKULTURA

»Dan plavanja« v Ljubljani

Mestni fizikturni odbor priredi v okviru »Dneva plavanja« 14. t. m. popoldne množično plavanje po Ljubljani. Tekmovanja naj se udeleže vsi ljubitelji plavanja. Tekmovalce bodo med plavanjem spremljali s čolni. Zbor tekmovalcev bo na kopališču na Ljubljani ob 15. uri, kjer bo tudi prijavno mesto. Prijave se bodo sprejemale pol ure pred pričetkom tekmovalja.

Dne 15. t. m. pa bo dopoldne na centralnem ljudskem kopališču v Ljubljani plavalni dan s pričetkom ob 8. uri 30 minut. Da bo omogočena množična udeležba čim večjemu številu plavalcev ne glede na kakovost posameznikov, mora vsak aktiv nastopiti vsaj s šestimi plavalci, ki tvorijo vrsto. Vsak aktiv pa lahko nastopi tudi z več vrstami. Posameznik mora preplavati 50 m, nakar se bodo časi plavalcev vsake vrste sešeli. Pričetek tekmovalja je točno ob 8. uri 30 minut; plavači pa naj bodo na kopališču že pol ure pred pričetkom. Plavači, ki tekmujejo za fizikturni znak, bodo obenem izpolnili normo v plavanju iz I. grupe.

V plavalnem dvoboju v Bratislavi je zmagal »Partizan«

V Bratislavi se je nadaljeval dvo boj med SPK Bratislava in ekipo Partizana. Tekmovanju je prisostvovalo zaradi slabega vremena majhno število gledalcev. Najprej so plavali 100 m hrbtno z naslednjimi rezultati: 1. Pelhan 1:15,3, 2. Miloslavčič 1:15,04, 3. Kvotidijan 1:23,0. Rezultati ne odgovarjajo pravi vrednosti plavalcev, ker je bila voda zelo mrzla. Na 200 m prsno je z lahko zmago Cerer v času 2:49,2, 2. Skovajša 2:54,0, 3. Baribieri 2:56,4, 4. Komande.

V štafeti 4 krat 100 m prosto je zmagala ekipa Partizana v sestavi: Klemen, Skanata, Pelhan, Miloslavčič v času 4:21,5. Medtem ko so slovaški plavalci, ki so zaostali za cel bazen, plavali v času 4:39,0.

Waterpolo tekma se je končala tudi s Partizanovo zmago s 4:2 (2:1). Zmaga waterpolo ekipe Partizana predstavlja lep uspeh, saj bodo slovaški igralci sestavljali večji del češkoslovaške reprezentance, ki bo igrala na evropskem prvenstvu v Monaku.

Lahkoatletski troboj v Zagrebu

Nov jugoslovanski rekord na 5000 m

V Zagrebu je bil v nedeljo zaključen lahkoatletski troboj med Partizanom, Mladostjo in Zagrebom. Troboj je pokazal, da so naši lahkoatletci v zelo dobri formi. Najboljši rezultati so naslednji:

Skok s palico: Lenert (P) 3,60 m, Samarčič (P) 3,50, Dolencec (Z) 3,40.

400 m ovire: Srb (M) 58,0, Bullič (Z) 58,2, Bodka (Z) 59,8.

Tek 200 m: Sabolovič (P) 23,0, Slanac (M) 23,8, Stefanovič (P) 23,9.

Tek 800 m: Djurič (Z) 1:55,9, Ceraj (P) 1:56,4, Hanf (P) 6:59,0. Vsi rezultati so odlični.

Tek 5000 m: Stefanovič (P) 15:12,2, Polovina (P) 16:40,2, Djordje Stefanovič je v tem teku postavil nov državni rekord, ki je za 8 desetink sekunde boljši od Mihaličevega.

Štafeta 4 krat 400 m: 1. ekipa Partizana v sestavi: Hanf, Radulovič, Rebuta, Sabolovič 3:33,4; 2. Zagreb 3:36,8; 3. Mladost.

Met kladiva: 1. Gubljan 49,96 m, Zerjal 39,80 m (oba P).

Met koplja: Vujačić (P) 61,70 m, Miloš (Z) 57 m, Marčelja (M) 56,55 m.

Skok višino: Vukovič (P) 180 cm, Abramovič 175 in Sram 175 cm (oba M).

Zmagovalce troboja je Partizan (ODJA) s 185 točkami pred Mladostjo s 123 in Zagrebom s 187 točkami.

Davisov pokal

Južnoafriška teniška ekipa je prispela v Zagreb, a francoska v Prago

V nedeljo 8. t. m. sta prispela s svojim vodstvom v Zagreb južnoafriška teniška igralca Sturgess in Fannin, ki bosta zastopala Južno Afriko v polfinalu teniškega tekmovalja evropske cone za Davisov pokal proti Jugoslaviji. Igrali bodo v Zagrebu 14., 15. in 16. t. m.

V nedeljo sta prispela francoska teniška igralca Bernard in Destremeu z letalom v Prago, kjer bo od 13.—15. polfinalno srečanje evropske cone za Davisov pokal med Francijo in Češkoslovaško, ostala dva francoska igralca Von Petra, ki je bil nedavno operiran in se je mislilo, da ne bo mogel nastopiti pred mednarodnim prvenstvom Francije v septembru, ter Jean Borotra, ki se je pred enim mesecem vrnil z ameriškega prvenstva na pokritih igriščih, in je izjavil, da ne bo igral za Davisov pokal, pa sta prispela v Prago v ponedeljek. Ob prihodu v Prago je Bernard podal naslednje izjavo:

»V kolikor bom prvi dan srečanja igral s Černikom, bom naslednji dan v igri parov nastopil s Petro, v kolikor pa bom prvi dan igral z Drobunim, bosta Francijo v igri parov zastopala Petra in Borotra. Vemo, da nas v Pragi čaka težka borba, toda vložili bomo vse sile, da s tem srečanju zmagamo. Trdno smo odločeni, da bomo v igri parov zmagali.«

Francija: Švica 2 : 1 (2 : 1)

V nedeljo 8. junija je bila v Lausanni nogometna tekma med Francijo in Švico. Tekmi je prisostvovalo 35.000 gledalcev. Po ostri borbi se je končala s tesno zmago Francije z 2:1. Švicarjem je v tej tekmi odprave napad, Francozi pa so imeli najboljše može v ratarju Da Ruija in napadalniki vrsti.

Plavalna tekma v Kranju

V nedeljo je bilo v Kranju tekmovalje v plavanju, na katerem so sodelovali tudi tekmovalci J.A. Najboljši rezultati so naslednji:

50 m prosto — pionirji: Liber 41,2, 50 m prosto — mladinske: Sturm 45 sek, 50 m prsno — mladinske: Jenko 50,4 sek., 50 m prosto — mladinci: Gantar 37, 50 m prsno — člani: Cerer 39,2, 50 m hrbtno — mladinci: Petrovič 45, 50 m prosto — člani: Tičar 34.

V skoku s trimetrsko deske je bil prvi Kroner s 6,95 točkami. Rezultati sami pričajo o mladih talentih.

Ustanovitev okrajnega fizikturnega odbora v Ljutomeru

V Ljutomeru je bila dne 5. junija t. l. ustanovna skupščina okrajnega fizikturnega odbora, kateri je prisostvovalo nad 50 delegatov iz vsega okraja, zastopnikov okrajnih forumov in delegata FOM-a tov. kap. Pavlina Miroslava. Skupščina je po svoji vsebini predstavljal veliko prelomnico v fizikturnem življenju okraja, saj si lahko edino na ta način, torej z osnovanjem okrajnega odbora razvije moč večjo aktivnost posebno na vasi. Posamezni referati in diskusija so prikazali pomanjkljivosti dosedanjega dela. Skupščina je soglasno sprejela predlagano listo, na kateri so bili kot predsednik Pogačnik Mirko, podpredsednik Glavnik Jože in sekretar Krek Stane. Vrsta delovnih obveznosti nam je jamstvo, da okrajni odbor ne bo počival, temveč bo telesna vzgoja dosegla v okraju vedno večji razmah, kar so delegati tudi z navdušenjem obljubili.

Kratke vesti

Prvenstvo Slovenije v boksu bo v Ljubljani. Fizikturna zveza Slovenije razpisuje republiško prvenstvo posameznikov v boksu, ki bo 14. junija zvečer ob 20 na letnem telovadšču FD Enotnosti na Taboru, v primeru slabega vremena pa v dvorani. Vsa društva morajo prijaviti svoje tekmovalce do petka 13. junija do 12. — Fizikturna zveza Slovenije.

V nedeljo so bile v Zagrebu velike kolesarske tekme juniorjev in seniorjev, katerih so se udeležili najboljši tekmovalci iz LR Hrvaške, Srbije in Trsta. Med seniorji je v zanimivi in teški borbi zmagal Prosenik nad tržaščanom Ketejem in drugimi.

V Skoplju je bil v nedeljo v okviru III. kongresa narodne mladine Makedonije velik množični izlet, na katerem je nastopilo 3000 fizikturnikov pred 10.000 gledalci.

V Hercegovnem je bila v nedeljo z dnevnim plavanju otvorjena letošnja plavalna sezona. Veliko število mladincev je obenem tekmovalo za fizikturni znak.

V Bukarešti se je nadaljeval mednarodni teniški turnir, na katerem sodelujejo tudi naši teniški igralci. Laszlo (Jugoslavija) se je srečal v Smitom (Romunija) in izgubil z rezultatom 6:3, 4:6, 3:8. Na ta način je Laszlo izpadel iz nadaljnjega tekmovalja.

Vnedeljo 8. junija je v 14. etapi kolesarske tekme Giro d'Italia na 160 km dolgi progi zmagal Bevilacqua v času 5:14,10. V dosedanjem skupnem plasmanu vodi znani Bartali.

V Madison Square Gardenu v New Yorku je boksar teško kategorije Guy Lesnevits s knoek-autom premagal boksarja Betina v 29. sekundi.

Za polfinalne kvalifikacijskega tekmovalja za vstop v zvezno ligo so se kvalificirali: Metalac (Zagreb), Sluga (Novi Sad), Dinamo (Paučevo) in Torpedo (Sarajevo).

Vremenska napoved za torek 10. junija: Pretežno jasno.

Prizor s tekme za armadno nogometno prvenstvo; Radovljica : Kranj 3 : 2

OBVESTILA

Obvestilo potrošnikom rezanega lesa

Vse potrošnike rezanega lesa na teritoriju LR Slovenije, katerim je bil dodeljen kontingent rezanega lesa, se opozarjajo na naslednje:

Cim prejme potrošnik obvestilo o nakazanem kontingentu, naj se v svrhu dobave obrne direktno na upravo gozdnih gospodarstev v Ljubljani, Poljanska cesta št. 2. To velja za vsa podjetja, ne glede na to, ali je podjetje zveznega ali republiškega značaja in ne glede na to, ali mu je bil dodeljen kontingent od zveznega ali od republiškega ministrstva.

Uprava gozdnih gospodarstev bo po predložitvi specifikacije dimenzij in ostalih event. zahtev potrošnika določila drž. gozdno gospodarstvo ozir. ostale producente rezanega lesa, s katerimi bodo potrošniki sklenili pogodbe o dobavnih pogojih. Pri tem opozarjamo vse potrošnike in dobavitelje na obvezno sklepanje tozadavnih pogodb (Ur. list št. 11 z dne 7. febr. 1947 Pravilnik o sklepanju pogodb o prodaji in nakupu blaga, Ur. list št. 29 z dne 8. aprila 1947) in predložitvi na načrtnem razdeljevanju gradbenega materiala.

Vsako dopisovanje potrošnikov načrtni komisiji LRS, dispečerski grupi predsedstva vlade LRS ali drugim državnim ustanovam

glede dobav dodeljenih kontingentov, je glasom navedenega Pravilnika o nakupu in prodaji blaga in Odredbe o načrtnem razdeljevanju rezanega lesa nesmiselno in se zaradi tega tudi dopisi ne bodo jemali v obzir.

Načrtna komisija LR Slovenije dodeljuje kontingente rezanega lesa okrajnim ljudskim odborom za dela lokalnega pomena in sicer za kapitalne investicije in za proizvodnjo in eksploatacijske svrhe, dočim rezan les, namenjen široki potrošnji, dodeljuje ljudskim odborom ministrstva za trgovino in preskrbo LR Slovenije. Zaradi tega potrošnike lokalnega pomena opozarjamo, da jih z rezanim lesom oskrbuje vedno le okrajni ljudski odbori in naj se ti vedno obračajo le nanje in ne na ministrstva.

Urgence na načrtno komisijo LRS so umestne le v primerih, če se dobava načrtno razdeljenega rezanega lesa ni iz katere koli vzrokov izvršila po pogodbih, ki so navedeni v pogodbah. Nadalje so umestne urgence za izvenplansko dodelitev lesa le v pravih primerih, kjer je iz kateregakoli vzroka izostala načrtna preskrba in kjer bi v takem primeru nastala nevarnost ustavitve obrata.

Odd. za gospodarsko koordinacijo pri Predsedstvu vlade LRS, TU 162.

DNEVNE VESTI

Ob priliki III. mladinskega kongresa bo v petek 13. junija v Unioinu koncert Centralnega mladinskega pevskega in harmonikarskega zbora pod vodstvom Janeza Kuharja, dalje Centralnega pionirskega harmonikarskega zbora pod vodstvom Zdenke Kodričeve in recitacije članov Centralnega mladinskega gledališča. Sporedni program mladinske pesmi in recitacije. — Vstopnice v knjižarni Glasbene Matic. Začetek ob 20.30.

Druga produkcija Glasbene šole bo jutri ob 18 v gimnaziji v Vegovi ulici. Predvsem bo klavirska produkcija iz dvo. štiri in šestnočno igro. Poleg tega nastopi tudi oktet harmonikarjev. Sporedi v Matični knjižarni. Tretja produkcija bo v petek 13. junija.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

DNEVNI SPORED ZA TOREK, 10. junija:

6 Budnice — 6.15 Iz naših časopisov, dnevni spored — 6.25 Jutrnji koncert — 7 Lahka glasba — 7.15 Napoved časa, poročila, objave, radijski kolektor — 12.30 Napoved časa, poročila — 12.45 Lahka glasba, mali oglasi, objave — 13 Pionirsko modelarstvo — 13.15 Arije iz slovenskih oper — 13.30 Fiziološki pregled — 13.40 Igra mali orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Rudolfa Starica — 14.15 Napoved časa, poročila — 14.45 Oddaja ministrstva za industrijo LRS — 19 Oddaja za Jugoslovane v izseljeniških taboriščih — 19.30 Napoved časa, poročila — 19.45 Lahka glasba, mali oglasi, objave — 20 Cankarjeva dela v tujih jezikih — 20.15 Griegove skladbe izvajajo mali orkestri — 20.30 Miloje Milojevič: Sonata za violino in klavir, izvajata Karlo Rupel in Pavel Sivio — 21 Sklepanje pogodb za proste viške (razgovor Adamič-Boje) — 21.15 Slovenske umetne pesmi poje Slovenski vokalni kvintet — 21.35 Franz Schubert: Simfonija v H-molu »Nedokonana« — 23 Prenoš vesti zvezne postaje iz Beograda — 22.15 Ruski tečaj Društva za kulturno sodelovanje Slovenije s SZ: Gledališče Leninskega komosola na gostovanju v Jugoslaviji, I. del. Ruski list, 4. zvezek — 22.30 Lahko glasbo izvajajo sovjetski ansambli in solisti.

POZIV

upnikom in dolžnikom tvrdke JUB tovarna barv, dr. z o. z. Dol pri Ljubljani

Pozivamo vse poslovne upnike in dolžnike izpred nacionalizacije, t. j. pred 5. dec. 1946 da prijavijo vse svoje terjatve ali dolgove za ureditve, najkasneje v enem mesecu od dneva te objaveupravi podjetja

JAVNI NATEČAJ

Okrajni ljudski odbor Prevalje, gospodarski odsek — razpisuje javni natečaj (konkurz) za obrtno dovolilo izpraznjene dimnikarskega okoliša v Marenbergu

Prosilci naj vložijo prošnjo pri okrajnem ljudskem odboru v Prevaljah, pod naslednjimi pogoji:

1. Da so državljani Federativne ljudske republike Jugoslavije; 2. da imajo aktivno in pasivno volivno pravico; 3. da imajo strokovno izobrazbo (mojstrski izpit); 4. da predložijo dokaz o zaposlitvi (prvenstveno se upoštevajo zaposlitve v dimnikarski stroki, ki so najdalj časa neprekinjene); 5. da predložijo karakteristiko in overovljeno izjavo pristojnega ljudskega odbora o zadržanju med okupacijo in po osvoboditvi.

Pri natečaju, oz. podelitvi dimnikarskih okolišev imajo prednost vojni invalidi in pomočniki, ki so pri delu postali invalidi, če znaša njihova zaposlitev 4/5 časa zaposlitve ostalih posilcev. Med invalidi imajo prednost tisti, katerih invalidnost je večja.

Prosilci naj vložijo prošnje do vključno 30. junija 1947 pri okrajnem ljudskem odboru, gospodarski odsek, Prevalje.

PRERAČUNSKI TEČAJI PRI CARINARNICAH

Pomočnik ministra za finance FLRJ je pod št. 20670 z dne 30. V. 1947 odredil, da veljajo od 1.—30. junija 1947 naslednji tečaji, po katerih naj carinarnece preračunavajo na dinarsko vrednost fakture, ki se glasio na tujo valuto pri plačilu carine in ostalih davščin, ki jih carinarnece zaračunavajo.

1. sovjetski rubelj 9 din. 1 angleški funt 201 din. 1 oglejski funt 206 din. 1 palestinski funt 202 din. 1 ameriški dolar 50 din. 1 kanadski dolar 50 din. 1 turška lira 18 din. 1 danska krona 11 din. 1 švedska krona 14 din. 1 albanski frank (novi) 12,50 din. 100 švicarskih frankov 1162 din. 100 francoskih frankov 42 din. 100 belgijskih frankov 114 din. 100 češkoslovaških krom 100 din. 100 italijanskih lir 15 din. 100 lir izdaje Gospodarske banke za Istru, Reko in Slovensko Primorje tkzv. lire »B« 30 din. 100 bolgarskih levov 10 din. 100 norveških kron 1007 din. 100 holandskih forintov 1884 din. 100 avstrijskih šilingov 500 din. 100 madžarskih forintov 425 din. 100 mkska marka 16 din. — Carinski inspektorat v Ljubljani.

RAZPIS

za sprejem dijakov v I. razred zvezne tehnične srednje šole v Zagrebu.

V šolskem letu 1947-48 se sprejmejo dijaki z dovršenimi štiriimi razredi gimnazije v I. razred: 1. gradbenega, 2. arhitektonskega, 3. geodetskega, 4. strojnega, 5. elektrotehničnega in 6. kemotehničnega oddelka.

Dijaki, ki želijo biti sprejeti v šolo, morajo vložiti prošnje na upravo zvezne tehnične srednje šole v Zagrebu, Križaničeva ulica. Prošnji morajo priložiti: 1. šolsko spričevalo o dovršenem 4. razredu gimnazije; 2. zdravniško spričevalo; 3. potrdilo pristojnega okrajnega ljudskega odbora o moralni in politični neoporečnosti. V prošnji mora vsako oddati na kateri oddelku se želi vpisati in, ali privoli, da mu uprava šole določi vpis na kateri drug oddelku, če na onem oddelku ne bi bilo več mesta. V prošnji mora prosilec navesti svoj natančen naslov: kraj, ulico, hišno številko, okraj in ljudsko republiko.

Sola ima internat, v katerega se sprejemajo z vsa oskrbo revni dijaki, ki imajo vse pogoje za sprejem v šolo. Dijaki, ki bi želeli biti sprejeti v internat, morajo to v prošnji navesti in priložiti še: 1. potrdilo pristojnega ljudskega odbora o premožnjem stanju, 2. izjavo staršev oziroma skrbnikov po tem obrazcu:

Izjava

(Primek in ime) poklic iz okraj ljudska republika da bom poravnal vse stroške za vzdrževanje mojega (moje) in tuzemnu zvezne tehnične srednje šole v Zagrebu, če bo po lastni krivdi izključen(a) iz internata.

Hkrati izjavljam, da bom poravnal vsako škodo v internatu, ki bi jo prizadel moj(a)

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Datum Podpis očeta ali skrbnika Podpis mora overiti ljudska oblast. Dijaki, ki bodo sprejeti v šolo in internat, bodo pravočasno obveščeni.

Prošnje se sprejemajo do 1. avgusta 1947.

POZIV sorodnikom in znancem razseljenecv

Pozivamo vse družine jugoslovanskih državljanov, sorodnikov razseljenecv v tujini, naj jim pišejo pisma in pošljejo po možnosti tudi fotografije novejšega datuma. To je potrebno zaradi tega, da bi bili izseljenci čim pravičneje obveščeni o razmerah v naši državi. Ta pisma jim bodo dostavili neposredno v roke naši delegati za repatriacijo in bodo družine sigurne, da bodo njihova pisma prišla v roke tistih, katerim so namenjena.

Potrebno je, da družine, ki so že pisale preko tega komiteja in niso dobile odgovora, pišejo ponovno, ker bomo le v večjim številom pisem pospešile povratek svojcev v domovino.

Prav tako pozivamo tudi repatriirance, ki so že v domovini, naj pišejo pisma svojim tovarišem, ki so še ostali v tujini. S tem jim bodo pomagali, da se pravilno odločijo glede povratka v domovino.

Ta pisma s točnim naslovom ali zadnjim znanim naslovom razseljenca naj se naslovijo na Komite za socialno skrbstvo pri vladi FLRJ, oddelk za repatriacijo, Trg bratstva in jedinstva 5, Beograd.

POZIV NA KONFERENCO OLO

Z uvedbo planiranja v prehrani se je pokazala nuja potreba, da se okrajni ljudski odbori podrobno seznanijo z vprašanji v zvezi s planom preskrbe. Zato sklicuje ministrstvo za trgovino in preskrbo LRS konferenco vseh okrajnih ljudskih odborov, ki bo v sredo 11. junija t. l. ob 9.30 v salonu (restavraciji) hotela Union (Mikloševa cesta).

Konferenca morajo brezpogojno udeležiti vsi referenti za prehrano pri okrajnih ljudskih odborih ter vsi poverjeniki za gospodarstvo ali njihovi pomočniki. S seboj morajo prinesiti točne podatke o potrebi glede koruznih izdelkov za mesec junij 1947. Iz pisarne ministrstva za trgovino in preskrbo LRS.

OBVESTILO

Komisija za socialno skrbstvo pri sekretariatu LSM na Ljubljanski univerzi obvešča vse socialne sibe študente, da se bodo sprejemale prošnje za podporo in stipendije za šolsko leto 1947-48 samo do 1. septembra 1947. Prošnje je poslati ali socialnemu referentu fakultete ali Komisiji za socialno skrbstvo. Formulirji se dobe pri vratarju. Vsa ostala navodila so razvidna iz oglasa na oglasni deski na univ. (pogoj vratarja). Komunikacije ali povrne prošnje se ne bodo obravnavale, zato se je treba točno držati danih navodil.

Komisija za socialno skrbstvo pri sekretariatu LSM, univerza

CEPLJENJE PROTI KOZAM IN DAVICI

Zaradi zamudnikov, ki kljub ponovnim pozivom še niso hoteli oziroma mogli pripeljati otroke k obveznemu cepljenju se vrši:

v torek 10. junija ob 8 zadnje cepljenje proti kozam v zdravstvenem uradu, Krokov trg 2, Mestni dom,

v sredo 11. junija ob 8 pa istotam zadnje cepljenje proti davici (samo tisti otroci, ki so prejeli prvo injekcijo 24. maja pridejo k prvih injekciji 21. junija ob 8).

Prebivalci ponovno opozarjamo, da morajo biti cepljeni proti kozam vsi v letu 1946 in v mesecu januarja in v letu 1946 sploh niso bili cepljeni. Starše opozarjamo, da morajo dobiti še drugo injekcijo vsi otroci, ki so letošnje leto že dobili prvo injekcijo in v letu 1946 niso bili cepljeni. Brez druge injekcije cepljenje ni uspešno.

Izostanek od cepljenja kljub tolikim pozivom in terminom za zamudnike bo imel za posledico postopek v smislu določil Zakona o zatiranju nalezljivih bolezni.

ANTISKABIONA AMBULANCA

Od 9. junija dalje se vrši zdravljenje garj v antiskabionni ambulanci, podprilici Delavskega doma, Bleiweisova cesta 40, samo ob torkih, četrkih in sobotah. Zene in otroci se zdravijo od 8—10, moški pa od 10—12.

Ponovno opozarjamo, naj prinese vsak obiskovalec sveže perilo, mlo in brisače s seboj. Člani socialnega zavarovanja morajo prinesiti nakazilo pristojnega zdravnika, ostali pa nakazilo katerega koli zdravnika oziroma brezplačnega ambulancijskega zdravstvenega oddelka MLO. Antiskabionna ambulanca posluje za prebivalce mesta Ljubljane, v kolikor niso člani socialnega zavarovanja, brezplačno. Prebivalci drugih okolišij izven mesta se sprejemajo samo v avničnih primerih in proti plačilu režijskih stroškov.

Objave

Razglas. — Zaradi dograditve betonskega cestišča pri mostu v Medvodah v tiru zvezne ceste, bo navedeni cestni odsek zaprt za promet od 6. junija do 1. julija. Promet se bo vrnil po provizorni cesti v dolžini 800 m preko lesenega mostu čez Soro v Medvodah. Ministrstvo za gradnje.

Cena dežij sladki hrani za 1 kg franko nabavljaja na debelo 19.20 din. na drobno 14.50 din.

Urade in ustanove opozarjamo, da vsa obvestila in objave za »Ljudsko pravico« sprejemamo najkasneje do 12. ure. — Uredništvo.

SOLSTVO

Državna nižja gimnazija v Škofji Loki. — Sprejemni izpiti za I. razred bodo 23 in 24. junija. Prošnje za sprejemni izpit, kolkovane z 10 din, je treba vložiti na ravnateljstvo do 20. junija. Prošnji mora biti priloženo spričevalo o uspešno dovršenem 4. ali višjem razredu osnovne šole. Tiskovine se dobe pri gimnazijemski slugi.

Na Državni gimnaziji v Novem mestu bodo sprejemni izpiti za vpis v I. razred gimnazije 23. in 24. junija. Pismeni izpiti za vse kandidate bo 23. junija. Prošnje, kolkovane z 10 din in pisane na celih polih, je oddati v pisarni ravnateljstva gimnazije do 20. junija. Priložen mora biti rojstni list in zadnje šolsko spričevalo (najmanj štiri z dobrim uspehom dovršene razrede osnovne šole). Nezadostno opremljene prošnje bodo zavrnjene.

Na Državni gimnaziji v Ljubljani—Zgornja Šiška bo sprejemni izpit za I. razred 23. in 24. junija. Izpit lahko opravljajo učenec, ki bodo v tekočem letu 1947 dopolnili 10 let in bodo dovršili IV. razred osnovne šole vsaj z dobrim uspehom. Prošnjam, kolkovanim z 10 din, je priložiti rojstni list in spričevalo. Prošnje se sprejemajo v šolski pisarni do 20. t. m.

Tržni cenik št. 10

Zelenjava: beluš (špargelj) 36 din, berivka 12 din, čebula mlada 16 din, čebula stara 10 din, česen novi 32 din, grah v strožu domač 16 din, korenje rdeče novo 28 din, koleraba vrhna nova 16 din, krompir stari 4 din, pesa rdeča nova 12 din, peteršilj novi 32 din, radič zelena mladi 12 din, redkvice 5 din, repa kisa 7 din, salata glavata 20 din, spinac 12 din, zelje kisa 13 din kilogram; korenje rdeče novo 1 din, peteršilj 1 din, redkvice 0.50 din šopek. — Sadjke: kumare grm 4 din, paprika pikirana 2 din, nepikirana 0.50 din, paradižnik pikiran 1 din, nepikiran 0.50 din komad, evetada 20 din, kolerabice 12 din, ohrovt 12 din, pesa rdeča 10 din, por 8 din, salata vseh vrst 10 din, zelena 10 din, zelje 12 din 100 komadov. — Gobe: jurčki mladi 28 din, stari 16 din kilogram. — Sadj: borovnice 8 din, češnje domače 12 din, jagode rdeče gozdne 14 din liter, jagode rdeče vrtno 40 din kg.

Gornje cene so maksimalne, prodajalec pa lahko prodaja tudi po nižjih cenah. Prekrščen cenik je kazniv.

Ta cenik stopi v veljavo v ponedeljek 9. junija 1947 in velja do objave novega cenika.

MALI OGLASI

VITL (Gepil) prodam. Naslov v podjetju »Ljudska pravica«, Maribor. 386

DVA DELEŽI OBLEKI (žoržet) za starost 12—13 let prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«. 2560

ENO ali DVE SOBI iščeta dva študenta teh nike Plačata dobro. Ponudbe na oglasni oddelku »Ljudske pravice« pod »Soba« 2550

NA JAVNI DRAŽBI se bo v Besnici prodala parcela. Zbirališče kupcev pri Sem. Beogradu 15. t. m. ob 13.

ŠTIRI MLADE GOSKE kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«. 2650

LISTNICO z denarjem in dokumenti na ime Ristič Midrag, kapetan JA, sem izgubil. Najditelja prosim, da mi vrne dokumente na voj. pošto 90576 ali v oglasni oddelku »Ljudske pravice«. 2647

VEČ LEGITIMACIJ na ime Kopal Emil sem izgubil med Zagrebom in Ljubljano. Ker sem invalid, slep, prosim, da mi jih najditelj vrne na naslov legitimacij.

RAZVELJAVLJAM osebno izkaznico na ime Omahen Alojz, Veliki Gaber 17, 2659

RAZVELJAVLJAM osebno ter OF legitimacijo na ime Gabron Jože, Celje, Spod. B. 145

PREKLICUJEM kolešno, osebno, OF in tovarniško izkaznico na ime Pipan Marija Dragocajna 1. p. Smednik. 610

PREKLICUJEM javnost obiažilnih točk I—R 29482 na ime Šimenko Adolf, Prešernova 10, Kranj. 811

RAZVELJAVLJAM obiažilno karto in št. obiažilnih nakazil na ime Kranjc Josifa, Dobrava 25, Celje. 146

„Elan“ zadruga za izdelavo športnega orodja Zgoša p. Begunje na Gorenjskem sprejme takoj:

1 lesno-strugarjev
5 dobrih mizarjev
3 pomožne deleve
1 žagarja za poljarjenik
1 žagarja za polnojarjenik

Hrana in stanovanje preskrbljena

Oglašujte v »Ljudski pravici«

Sreda, 11. ob 20: M. Polič: »Mati Jugovičeva. Red K.
Četrtek, 12. ob 20: Dvorak: »Rusalka. Red Četrtek.

V MARIBOR

Torek, 10. ob 20: Žižek: »Miklova Zala. Za sindikate. Vstopnice v prodaji tudi za osilake občinstvo.
Sreda, 11. Zaprtje. Gostovanje v elektrarni Mariborski otok za sindikata Gradina in elektrarne Mariborski otok: Smetana: »Prodaja novic.
Četrtek, 12. ob 20: Nušič: »Dr. Red A.
Petek, 13.: Zaprtje (generalka).
Sobota, 14. ob 20: Molliere: »Skopuh. Premiera izven.

GOSTINSKO PODJETJE KLO Kranjska gora

išče

perfektno kuharico, blagajničarko in glavnega poslovodjo.

Nastop službe takoj. Plača po za konu odnosno po dogovoru. Ponudbe na »Gostinsko podjetje KLO — Kranjska gora«.

Glavni urednik: Ivan Bratko — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon naročniškega odd.: 30-30 Telefon oglasnega odd.: 36-85 Štev. ček rač. 60.4045-22.

V STALINGRAJSKIH OKOPIH

Viktor Nekrasov Roman

»Odpriete, tovariš poročnik! Jutrnanja pošta.«

Z Valego sta prijatelja; vsako jutro sedeta po turško k vratom, si prižgeta obvezno cigareto in obirata svoje in tuje komandirje.

»Moj kar naprej pišejo in pišejo,« slišim skozi vrata kurirjev glas. »Tako jo vstanejo, vzamejo svinčnik. Zdi se mi, da celo na stran ne hodijo. Min se od sile boje. Veleli so mi, naj napravim pred vhomod štiti iz hlovdov, stranišče pa pokrijem s traverzami.«

»Moj pa ne pišejo radi,« pravi Valega. »Na tvojega se kar naprej jeze, ker pošilja toliko pisem. Pač pa jim moram neprestano nositi knjige. Vse prečitajo. Celu kadar srebaajo zelenjandno juho, gledajo z enim očesom v knjigo ali v časopis. Od sile so izobraženi.«

»No, bolj kakor moj gotovo ne,« pravi kurir užaljeno.

»Ali si videl, koliko knjig leži pri nas na mizi? Ena ima pet sto strani, to sem videl na lastne oči. In vse je drobno, tako drobno, da brez naočnikov ni mogoče brati.«

»Kaj pa na prednji položaj tvoj hodi?« vpraša Valega iznenada.

»Beži no. Prestari so. Sicer pa ponoči tako ali tako ne vidijo.«

Valega zmagoslavno molči. Kurir vzame moja poročila in odide.

Včasih pride k nam Čumak — svoj brlog ima komaj deset korakov od nas — s seboj prinese karte in potem igra ena in dvajset. Včasih greva z Lisagorom k njemu poslušat gramofon.

Od časa do časa pride z drugega brega načelnik finančnega oddelka Lazar. In navadno ostane nekaj dni pri nas. Valega mu pogrne plašč med posteljami, sam pa se stisne k pečici. Lazar pripoveduje, kaj je na levem bregu novega: baje nas nameravajo poslati na formiranje, in sicer v Leninsk ali pa celo v Sibirijo. Mi pa vemo, da so to prazne marnje, da nas ne bodo nikamor poslali, pa se delamo, da verjamemo — verjeti je mnogo prijetneje kakor ne verjeti — in delamo načrte, kako bomo v Krasnoufimsku ali Tomsku mirno živeli. Glavno mesto zavzemajo v vseh teh sanjah mesni štrukeljčki, smetana in seveda tudi ženski spol.

Nekega dne pade na področje našega polka »Messerschmidte. Kdo ga je sestrelil, ni znano, toda v večernih poročilih vseh treh bataljonov je rečeno: »Z dobro merjenim ognjem iz pušk in mitraljezov oddelkov našega bataljona je bilo sestreljeno sovražno letalo.« Padlo je blizu Mesnega kombinata in kljub obstreljevanju in kričanju komandirjev so začele romati k njemu cele procesije naših fantov. Po ure po padcu prinese Čumak krasno zapestno uro s svetlikajočimi se kazalci in kos celuloidnega stekla. Čez teden dni se vsi postavljajo z dolgimi ustniki Garkuševega izdelka. Naročnikov ima toliko, da se jih kar otresti ne more. Celu major, ki ima tri pipe in ki nikoli ne kadi cigaret, naroči nekakšen poseben ustnik s kovinskim obročkom.

Šestega zvečer me pokliče Karnauhov po telefonu.

»Švabov ni od nikoder. Dolgočasim se. Danes pa imam zrezke. In jutri je praznik. Pridi.«

Čakati me ni treba. Prideva s Širjajevom. Potem pride še Farber.

»Se spominjaš,« pravi Širjajev, »kako sva takrat pred Kupjanskim pila? Bila je zadnja noč. Pri meni v kleti. In pečen krompir sva prigrizovala. Moj Filip je bil mojster v pečenju krompirja. Se spominjaš Filipa? Izgubil sem ga. Pred Kantemirovko. Bil je dober fant.«

Širjajev obrača lonček v roki.

»Na kaj pa si mislil takrat? No, Jurka? Takrat, ko sva sedela na bregu? Polk je odšel, midva pa sva sedela in gledala rakete. Na kaj si mislil takrat?«

»Kako bi rekel...«

»Saj lahko tudi molčiš... Saj vem... Hudo ti je bilo. Vražje hudo. Mar ne? In potem v neki vsaj, se spominjaš, kako naju je polil neki stavec z vodo? Boriti se nočeta, je rekel. »Zdrava sta, pa nočeta.« In midva nisva vedela, kaj bi mu odgovorila. Sama nisva razumela tega. Zdajle bi rad videl tistega škrbastega starca tu pri nas.«

Nenadoma umolkne in njegove oči postanejo ozke in srepe. Take so bile, ko je zvedel, da sta dva borca obležala.

»Pa povej, inženir, ali si imel-med umikom tak občutek? Da je vsega konec?... Vse je razpadlo... Ničesar več ni. Si imel tak občutek? Jaz sem ga nekoč imel. Ko smo šli čez Don. Ali veš, kaj se je godilo tam? Po glavah so nam hodili.